EILANDSRAAD VAN ARUBA.

Notulen 1961 no. 5.

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad op donderdag 28 september 1961, des avonds om 8 uur.

BEHANDELDE ONDERWERPEN.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van 20 december 1960, 23 februari 1961, 23 maart 1961, 30 mei 1961 en 12 juli 1961. blz. 79

2. Ingekomen stukken: blz. 79

   a. Rapport van de commissie "Fo'i hopi un só" betreffende een schrijfwijze voor het Papiamentoe.

   b. Besluit van het Bestuurscollege dd. 28 augustus 1961 no. 7352 tot benoeming van de heren O. Croes en H.F. Henriquez tot leden van de Commissie Openbaar Vervoer.

   c. Brief van de Arubaanse Vereniging voor Handel en Industrie dd. 29 augustus 1961, houdende mededeling van de samenstelling van het bestuur.

3. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst van Openbare Werken voor 1959 (4e wijziging) (Ag. no. 4227; bijlage 1961 no. 26). blz. 79 - 80

4. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst van Openbare Werken voor 1958 (4e wijziging) (Ag. no. 7578; bijlage 1961 no. 27). blz. 80

5. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de eilandsverordening van 17 december 1959 tot heffen van opcenten op de aanslagen in de inkomstenbelasting en de winstbelasting (Ag. no. 618; bijlage 1961 no. 28). blz. 80

6. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening van het Water- en Energiebedrijf over het jaar 1957 (Ag. no. 7817; bijlage 1961 no. 29). blz. 81

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 27 juli 1961 no. 5452, betreffende aansluiting van onrendabele percelen op het distributienet van het Water- en Energiebedrijf (bijlage 1961 no. 30). blz. 81 - 83

8. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (2e wijziging) (Ag. no. 4320; bijlage 1961 no. 31).

blz. 83 - 85

9. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (3e wijziging) (Ag. no. 8439; bijlage 1961 no. 33).

blz. 85

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 augustus 1961 no. 5686, betreffende aanleg van de nieuwe hoofdweg Oranjestad - St. Nicolaas (Bijlage 1961 no. 39).

blz. 86 - 89

11. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1957 (Ag. no. 8378; bijlage 1961 no. 40).

blz. 89

12. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1956. (Ag. no. 8377; bijlage 1961 no. 41).

blz. 89

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 28 augustus 1961 no. 6845, betreffende inrichting van de Eilandsraadzaal (Bijlage 1961 no. 42).

blz. 89

14. Brief van het Bestuurscollege dd. 11 september 1961 no. 5243, betreffende wijziging van de bestemming van het krediet voor de bouw van een quarantainekoraal (Bijlage 1961 no. 43).

blz. 90

15. Ontwerp-eilandsverordening, houdende bepaling dat voor het Administratiebureau Ontwikkelingprojekten een van de algemene begroting van het eilandgebied afgesplitste begroting zal worden gemaakt. (Ag. no. 8945; bijlage 1961 no. 44).

blz. 90 - 91

16. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van regelen voor het beheer van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten (Beheersverordening Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten) (Ag. no. 8945; bijlage 1961 no. 45).

blz. 91

17. Brief van het Bestuurscollege dd. 29 juli 1961 no. 114/GEHEIM, betreffende de ekonomische urgentieplannen (Bijlage 1961 no. 32).

blz. 91- 116

<u>DE VOORZITTER:</u> F.J.C. Beaujon, gezaghebber van het eilandgebied Aruba.

<u>DE SEKRETARIS:</u> L.C.M. Kerstens, sekretaris van het eilandgebied Aruba.

Aanwezig de leden: D. Flemming, D.G. Croes, C.A. Eman, M. Croes, J.Ch. Lampe, L.V. Britten, A. Werleman, E.R. Finck, J. Geerman, M. Henriquez, M. de Cuba, F. Hernandez, J.M. Leonardo, F.V. Lacle, L.A.I. Chance, A.I.W. Wijngaarde, F. Wernet, I.S. de Cuba, O.S. Henriquez, alsmede de gedeputeerden W.C. Anslijn en J. Erasmus.

Afwezig de leden: D.C. Mathew en P. Croes.

DE VOORZITTER: Ik open deze vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.
Van het lid P. Croes werd bericht van verhindering ontvangen wegens ziekte.

Ik stel thans aan de orde punt 1 van de agenda.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van 20 december 1960, 23 februari 1961, 23 maart 1961, 30 mei 1961 en 12 juli 1961.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van de vergaderingen van 20 december 1960, 23 februari 1961, 23 maart 1961, 30 mei 1961 en 12 juli 1961 goedgekeurd.

2. Ingekomen stukken:

   a. Rapport van de commissie "Fo'i hopi un só" betreffende een schrijfwijze voor het Papiamentoe.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   b. Besluit van het Bestuurscollege dd. 28 augustus 1961 no. 7352 tot benoeming van de heren O. Croes en H.F. Henriquez tot leden van de Commissie Openbaar Vervoer.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

DE HEER D.G. CROES: Mijnheer de Voorzitter, mag ik even een vraag stellen, wat men hiermee bedoelt? Ik zou graag willen vernemen van U, Mijnheer de Voorzitter, wat voor functie de heer Henriquez in onze gemeenschap bekleedt? Wat voor persoon is hij?

DE VOORZITTER: De Heer Henriquez is klerk le klasse op de afdeling Personeelszaken van het Bestuurskantoor.

   c. Brief van de Arubaanse Vereniging voor Handel en Industrie dd. 29 augustus 1961, houdende mededeling van de samenstelling van het bestuur.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

3. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor 1959 (4e wijziging) (Ag. no. 4227; bijlage 1961 no. 26).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord

hieromtrent te voeren?

Zo niet dan worden de algemene beschouwingen gesloten. Dan gaan we over tot het behandelen van het ontwerp zelf. Dat zal gedaan worden bladzijde voor bladzijde.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 2.

Bladzijde 3, 02 Bezoldigingen. Overige Personeelskosten ambtenaren. Post 02.99.

DE HEER D.G. CROES: Ja, Mijnheer de Voorzitter, post 02.99, bladzijde 3. Ik zou gaarne willen vernemen of liever ik zou graag willen weten waarom de raming zo laag was. Ik zou graag meer inlichtingen willen hebben met betrekking tot de werkuren. Het is niet zo duidelijk in de Memorie van Toelichting, Mijnheer de Voorzitter, ik zou gaarne verdere inlichtingen willen hebben in dit verband.

DE VOORZITTER: Zijn er andere vragen, heren? 02.99 Overige personeelskosten ambtenaren, bladzijde 3 onderaan, bezoldigingen.
Mijnheer Croes, ik geloof dat de redenen U schriftelijk zullen kunnen worden medegedeeld, want op het ogenblik kan eigenlijk niet worden nagegaan waarom het eigenlijk te hoog is geraamd. Andere vragen?

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 3. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 4, 5, 6, 7, 8, het afschrift, het ontwerp in zijn geheel.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting van de Dienst van Openbare Werken voor 1958 (4e wijziging) (Ag. no. 7578; bijlage 1961 no. 27).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord?

Indien niemand het woord wenst, dan worden de algemene beschouwingen gesloten en gaan wij over tot het behandelen van het ontwerp, dat gebeurt bladzijde voor bladzijde.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, het afschrift, het ontwerp in zijn geheel.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de eilandsverordening van 17 december 1959 tot het heffen van opcenten op de aanslagen in de inkomstenbelasting en de winstbelasting (Ag. no. 618; bijlage 1961 no. 28).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand hieromtrent het woord? Zo niet dan worden de algemene beschouwingen gesloten. Dan gaan we over tot het stemmen op het ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 1, 2, het afschrift, het ontwerp in zijn geheel.

6. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening

van het Water- en Energiebedrijf over het jaar 1957 (Ag. no. 7817; bijlage 1961 no. 29).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord?

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, in de staat van bedenkingen zijn enkele opmerkingen gemaakt waarop het Bestuurscollege niet heeft gereageerd. Ik heb voor mezelf ook een paar vragen die ik wil stellen en waarop ik nadere toelichting zou willen ontvangen van het Bestuurscollege. In de eerste plaats dan punt 1 van de staat van bedenkingen, waarbij gezegd wordt dat de rente over het verstrekte kapitaal niet inbegrepen is in de begroting van de Watervoorzieningsdienst. Hierover is er geen nadere uitleg door het Bestuurscollege/en ook niet dat de duurzame produktie-middelen door de Eilandsraad, tenminste de afschrijvingspercentage daarvan door de Eilandsraad dient te worden bepaald en of dit reeds is geschied, ik denk van niet. En als dat niet zo is dat dit alsnog zal worden gedaan.
Dank U. /gegeven

DE VOORZITTER: Wenst iemand anders het woord? De heer van Hoorn zal van antwoord erop dienen.

DE HEER R. VAN HOORN: De le punt, Mijnheer de Voorzitter, over de rente van de Watervoorziening, hiermee wordt bedoeld de rente op het eigen kapitaal dus niet de rente over de leningen welke het eilandgebied heeft aangegaan ten behoeve van de uitbreiding van deze fabriek. Die rente is wel verwerkt op de rekening, maar niet de rente over het eigen kapitaal. De vraag of dit gebeuren zal is nog in studie en ik denk dat zeer binnenkort nog wel bericht, antwoord kan worden gegeven aan de Eilandsraad. Dat is een kwestie van verregelen.
En de 2e punt over het vaststellen van de afschrijvingspercentages, hier wordt aangenomen dat door een vaststelling van de begroting en van de Memorie van Toelichting waarin de percentages uitdrukkelijk zijn vermeld de Raad ook deze percentages heeft geaccepteerd maar om alle vraagpunten te vermijden wordt met ingang van 1962 bij de eerstvolgende begroting een afzonderlijke besluit overgelegd, waarbij de Eilandsraad deze afschrijvingen kan lezen. Maar tot nog toe heeft men dus gedacht: deze percentages staan in de Toelichting en zijn verwerkt in de begroting en door deze begroting te accepteren heeft men dus het percentage geaccepteerd.

DE VOORZITTER: Wenst iemand anders het woord?

Zo niet dan worden de algemene beschouwingen gesloten. Dan gaan we over tot behandelen van het ontwerp zelf. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden het enig artikel, het afschrift, het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 27 juli 1961 no. 5452, betreffende aansluiting van onrendabele percelen op het distributienet van het Wateren Energiebedrijf (Bijlage 1961 no. 30).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord?

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij dit bedrag zien, dat

het Bestuurscollege vraagt voor aansluiting van acht percelen op het waternet, dan zien wij direkt dat dit bedrag uitsteekt boven de normale bedragen, die gebruikt worden voor aansluiting van percelen op het waternet. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik herinner mij en wij herinneren ons allemaal dat bij de inwerkingtreding van de nieuwe waterplant door het Bestuurscollege de toezegging gedaan werd, dat eenieder op dit eiland aangesloten zou worden op dit waternet. Wij kunnen daarom ook niet anders, Mijnheer de Voorzitter, dan zeggen dat we met groot genoegen vernemen, dat het Bestuurscollege ertoe overgegaan is om dit voorstel te doen tot het grootste bedrag opdat deze mensen ook aangesloten kunnen worden op het waternet. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zoals wij reeds gevraagd hebben in de commissievergadering zouden wij in overweging willen geven, (als dat nog niet is geschied) om wanneer er nieuwe percelen gebouwd zouden worden op verre afstanden, dat deze mensen van tevoren ingelicht worden door Dienst Openbare Werken dat voor aansluiting op het waternet de mogelijkheid praktisch uitgesloten zal zijn. Onze fraktie is anders eens met dit voorstel.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben het Bestuurscollege dankbaar, dat het met dit voorstel is gekomen. Herhalende malen heb ik in deze Raad naar voren gebracht, dat er verschillende huizen zijn, die nog niet zijn aangesloten aan het waternet, terwijl wij ons op de borst kloppen, dat heel Aruba aangesloten is op het waternet. Mijnheer de Voorzitter, het voorstel, dat thans vóór/ligt, betreft negen/waarvan één, zoals in de Memorie van Antwoord aan het Bestuurscollege is gesteld, thans onbewoond is. Mijnheer de Voorzitter, misschien is dit wel zo dat de mensen op de lange duur het niet meer konden uithouden en dat zij weggetrokken zijn van deze bepaalde buurt, juist omdat er geen water was. Maar misschien zal het wel zo zijn in de toekomst, dat als men weet, dat men aangesloten wordt, dat men dit huis weer gaat bewonen dus daarom alleen en dan in een periode van afwachting van een paar maanden zou ik willen voorstellen om dit bedrag, dit totale bedrag dan te laten zoals het is want eigenlijk moeten wij dan als het huis onbewoond is niet helemaal aansluiten want het gaat niet. Maar ik wil toch verzekeren, dat men het totale bedrag hiervoor, dat uitgetrokken is, handhaaft en goedkeurt en laten nagaan of dit huis straks werkelijk bewoond zal worden, indien er aansluiting komt. Mijnheer de Voorzitter, dat is het eerste punt; ten tweede heb ik ook hier kennis genomen van het besluit van het Bestuurscollege dat men bereid is thans ook een gedeelte van de kosten te laten drukken op de begroting van het Waterbedrijf, ik denk dat dit niet anders is dan billijk, want straks zal het bedrijf de lusten daarvan plukken, ik denk dat dit wel verantwoord is. En verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik willen aandringen op een spoedige uitvoering van deze aansluiting. Dank U.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ook onze fraktie is van mening, dat in deze materie niet alleen kan worden uitgegaan van de financiële en technische aspekten, doch evenzeer aandacht moet worden besteed aan de sociale aspekten.
M.a.w, Mijnheer de Voorzitter, dat hier in een enige behoefte zal moeten worden voorzien welke een menselijke behoefte is. Onze fraktie geeft gaarne aan het voorstel haar stem.

DE HEER F.V. LACLE: Mijnheer de Voorzitter, ik juich toe het voorstel van het Bestuurscollege om onrendabele percelen op het waternet aan te sluiten. Toen een paar jaren geleden het Bestuurscollege met het voorstel kwam om een nieuwe waterplant te bouwen, hebben wij geheel Aruba goedkoop water be-

/ons /huizen

loofd. Tot mijn spijt zie ik nu dat negen woningen nog niet aangesloten zijn, omdat zij te ver liggen van de hoofdleiding of omdat het bedrag van ruim F. 19.000,-- te groot is. Ik geloof, dat het bedrag verminderd kan worden door de onbewoonde woning Shete 13 niet aan te sluiten. Maar later als men daar gaat wonen kan het toch aangesloten worden. Op Savaneta 177 woont een oude vrouw en ik vraag me af of zij de waterrekening wel zal kunnen betalen. Vele keren heb ik klachten gekregen dat hun watermeter afgenomen werd omdat één of een paar maanden onbetaald bleven. Het Gouvernement heeft veel mensen geholpen met onderstand of ouderdomspensioen of door het afschaffen van schoolgelden om maar een paar te noemen. Daarom vraag ik, dat men in de toekomst wel rekening zal houden met de arme mensen, om die mensen vrij water te geven.
Ik ben er zeker van, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Jan Alberts van Mahuma het niet kan betalen, hij weet niet eens waar naar toe te gaan om te betalen, niet alleen deze man kan niet betalen, maar er zijn veel andere arme mensen, die niet kunnen betalen. De meterhuur kost 25ct per maand, dat moet ook afgeschaft worden voor arme mensen, zodat zij totaal niets te betalen hebben dan kunnen ze ook profiteren van helder water van onze grote waterplant, dat nu te klein blijkt te zijn en weer groter moet worden. Dank U.

DE HEER L.V. BRITTEN: Naar aanleiding van het verzoek van het geachte lid Laclé zou ik hierbij ook een verzoek naar voren willen brengen, Mijnheer de Voorzitter. Op Noord zijn er ook verschillende arme mensen, waaronder zelfs blinden, die deze hoge waterrekening niet kunnen betalen.
Indien het Bestuurscollege overgaat tot geven van vrij water (zoals de heer Laclé heeft voorgesteld) dan zou ik ook Uw aandacht willen vragen voor deze arme mensen. Dank U.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het zijn ook de heren Laclé en Britten, die ik dan nog even wil beantwoorden en ik moet attenderen dat hier aan de orde is de aansluiting van enkele woningen die zover zijn gelegen, dat de aansluiting bedrijfsekonomisch niet verantwoord is. Hiervoor wordt thans krediet aangevraagd ten laste van de begroting. Echter is niet aan de orde, Mijnheer de Voorzitter, hetgeen de heer Laclé en daarna de heer Britten naar voren hebben gebracht n.l. de kwestie van tarieven. Ik meen dan ook, Mijnheer de Voorzitter, dat ik er niet op in kan gaan en dat ik de heren daarom in overweging geef om daarmee te komen als dit onderwerp aan de orde is in deze Raad.

DE VOORZITTER: Wenst een van de heren het woord in de 2e ronde?
Zo niet dan worden de algemene beschouwingen gesloten. Als ik het goed begrepen heb dan zijn alle drie frakties die hier aanwezig zijn vóór dit voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen.

8. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (2e wijziging) (Ag. no. 4320; bijlage 1961 no. 31).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht, Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord?

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik moet U vragen mij ten goede te houden dat ik U even iets wil verzoeken dat verder niets te maken heeft

met de wijziging van de begroting, maar het lijkt mij de beste plaats en de beste gelegenheid om dit verzoek aan U te richten. Ik heb n.l. enkele dagen geleden in de "Amigoe" een interessant stuk gelezen waarin geschreven wordt over het drukke verkeer, speciaal hier zo in de drukke buurt, de marktbuurt en La Esperanza, ik ben toen persoonlijk daar naar toegeweest en heb daar op twee spitsuren de zaak daar een half uur dan gevolgd en ik moet U zeggen, dat ik volkomen eens ben met de inzender van het artikel. En ik wou U daarom verzoeken als Voorzitter van deze Raad om het verzoek over te brengen aan het Plaatselijk Hoofd van Politie, aan de Gezaghebber dan in zijn h edanigheid van Plaatselijk Hoofd van Politie om te beginnen te zien wat daar gedaan kan worden, omdat de zaak daar dringend is en misschien, dat er begonnen kan worden met oversteekplaatsen, zogenaamde zebra's, opdat de voetgangers een beetje beveiligd zijn tegen het verkeer daar omdat het verkeer daar bijzonder snel gaat, vooral omdat dit een voorrangsweg is. Ik mag U daarom verzoeken, Mijnheer de Voorzitter, om dit verzoek voor ons over te brengen aan de Gezaghebber in zijn hoedanigheid van Plaatselijk Hoofd van Politie. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Er zal rekening daarmee worden gehouden. Wenst iemand anders het woord?

DE HEER L.V. BRITTEN: Ik wil ook Uw aandacht vragen, Mijnheer de Voorzitter, voor de John Emanstraat, n.l. de uitmonding daar bij wijlen Manichi Oduber. Het is daar een zeer gevaarlijk punt, Mijnheer de Voorzitter. Ik wil Uw aandacht ook vragen, zodat er iets aangedaan wordt, daar is zeker gevaar.

DE VOORZITTER: Er zal rekening mee worden gehouden, Mijnheer Britten.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het punt dat ik even wil aanroeren, ik geloof niet direkt dat het onder te brengen is onder een der punten die hier in deze begroting worden behandeld. Maar ik heb dit reeds meerdere malen in deze Raad naar voren gebracht, ik geloof n.l. dat het Bestuurscollege reeds een of andere toezegging heeft gegeven.
Het betreft n.l. de verlichting van Plaza Bolivar die we hier hebben. Wij weten dat we een standbeeld hier hebben van Bolivar voor het gebouw van Sociedad Bolivariama. Ik denk, dat 's avonds daar deze goeie man Bolivar helemaal in het pikdonker zit te staren naar Venezuela. Ik denk dat hier een zekere verbetering hierin gebracht kan worden, indien men voor de nodige verlichting zou kunnen zorgen. En dit verzoek zou ik ook toegepast willen zien voor het borstbeeld van Lloyd Smith indien daar nog geen verlichting is aangebracht ook voor andere standbeelden, ik weet niet of het Boy Ecury-monument wel van voorlichting voorzien is maar ik wil één lijn trekken voor al deze standbeelden voor wat betreft behoorlijke verlichting 's avonds. Dank U.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere heren die het woord willen hebben?
Zo niet dan worden de algemene beschouwingen gesloten en gaan we over tot behandelen van het ontwerp. Dat zullen we doen bladzijde voor bladzijde.
Bladzijde 6

Bladzijde 6. Hoofdstuk XI, Paragraaf 2. Motorrijtuig- en motorbootbelasting. Post 1.11.02.1.67.

DE HEER F.V. LACLE: No. 11, post 1.11.02.1.67. ik wil graag vernemen of

later de motorrijtuigbelasting verlaagd zal worden. Volgens mij is het te hoog. Want men heeft veel onkosten met auto's en zo.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het ligt op het ogenblik niet in de bedoeling om verlagingen voor te stellen aan de Raad i.v.m. de motorrijtuigbelasting. Zoals de heer Lacle waarschijnlijk weet bestaat er een speciale regeling voor diegenen voor wien het voertuig een middel van kostwinning is. Dus voor beroepschauffeurs werd er rekening meegehouden. Het is niet de bedoeling van het Bestuurscollege om nog verder te gaan.

DE HEER D.G. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik mag hier wel eens opmerken, dat de heer Lacle zelf een voorstel heeft gedaan niet lang geleden voor de verhoging van motorbelasting. Misschien hij niet, maar zijn partij wel.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb laatst gemerkt dat verschillende van deze kostwinners, chauffeurs, die hun verzoekschriften hadden ingediend (reeds ongeveer 2 à 3 maanden van tevoren) tot op de dag van het betalen van de nummerplaten nog niet hadden vernomen of zij al of niet in aanmerking kwamen voor deze verlaging. Ik wil hierbij ook aanhalen, dat een paar van die lieden zelfs een bekeuring hebben gehad. Ik zou graag van U willen vernemen waarom het zolang moet duren en men tot de laatste dag moet wachten om uit te maken of deze mensen in aanmerking komen voor deze verminderde tarieven.

DE HEER L.A.I. CHANCE: In verband hiermee wil ik alleen maar iets rechtzetten. De heer Croes heeft gezegd dat indertijd de heer Laclé of zijn partij voor de verhoging van de motorrijtuigbelasting gestemd had. Ik wil de heer Croes erop attent maken dat wanneer hij de notulen goed nakijkt, hij kan zien, dat ik persoonlijk er tegen gestemd had en ik zie dus niet in de notulen staan, dat de hele partij ervoor gestemd had.

DE HEER D.G. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat er dan geen samenwerking in de partij is.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, wat de vraag van de heer Britten betreft is het zo, dat wanneer die verzoekschriften worden ingediend dan moet er een onderzoek worden ingesteld door Maatschappelijke Zorg naar de sociale toestand van het gezin. En daar moet wel eens op gewacht worden, voordat het Bestuurscollege een beslissing kan nemen en dat duurt wel eens wat lang. Ik kan echter de heer Britten de verzekering geven, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege steeds zal trachten om dit te bespoedigen.
Wat de heer Croes betreft, Mijnheer de Voorzitter, treft het mij, dat hij zich zo bezorgd maakt over de administratie van de andere frakties.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 6; zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, het afschrift en het ontwerp in zijn geheel.

9. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1961 (3e wijziging) (Ag. no. 8439; bijlage 1961 no. 33).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 3, 4, 6, 7, 9, 10, het afschrift en het ontwerp in zijn geheel.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 augustus 1961 no. 5686, betreffende aanleg van de nieuwe hoofdweg Oranjestad - St. Nicolaas. (Bijlage 1961 no. 39).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht en Memorie van Antwoord ingediend. De algemene beschouwingen worden thans geopend. Wenst iemand hieromtrent het woord?

DE HEER L.A.I. CHANCE: Ik wil vernemen, Mijnheer de Voorzitter, of de uitvoering van het werk al begonnen is? Want het Bestuurscollege had indertijd in een huishoudelijke vergadering gevraagd om onze medewerking daarvoor te verkrijgen, maar ik weet niet of men al begonnen is.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik wou dit vragen, Mijnheer de Voorzitter, bestaat er werkelijk een urgentie voor het aanleggen van deze weg?

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de vraag van de heer Britten wil ik alleen dit zeggen, n.l. dat in geval de heer Britten de stukken heeft doorgelezen, hij wel had kunnen zien, dat deze weg urgent is.

DE VOORZITTER: Het woord is thans aan de heer Finck.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben eerst aan het woord.

DE VOORZITTER: Mijnheer Britten, we zijn nog bezig aan de eerste ronde.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het is altijd bekend bij onze fraktie en wij hebben altijd als basis: Vrijheid. En dat wij allemaal mogen stemmen naar onze eer en geweten, dat wil geenszins zeggen, dat er wanorde is in onze partij omdat wij hier geen jabroers zijn, Mijnheer de Voorzitter. U hebt dikwijls gezien, dat we zowel vóór als tegen stemmen op voorstellen van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie wil hierop wijzen, dat wij niet zozeer de urgentie van de aanleg van deze weg als hoofdpunt nemen in dit verzoek van het Bestuurscollege, maar wel, Mijnheer de Voorzitter, het volgende: Er is op de begroting een bedrag geraamd voor aanleg van wegen, dus een bedrag van F. 200.000,-- wat niet gebruikt kan worden. Dit houdt in dat de arbeiders, die dit/moesten uitvoeren om met deze F. 200.000,-- wegen te maken naar huis zullen moeten gaan. Wanneer het blijkt dat hier leden zijn die tegen dit voorstel zijn, dan houdt het in, dat deze leden voorstanders zijn om de arbeiders van de Openbare Werken naar huis te sturen, Mijnheer de Voorzitter. Deze F. 200.000,-- kunnen niet gebruikt worden, omdat er nog steeds onoplosbare problemen zijn verbonden aan aankoop en transakties van gronden aan derden. Dus deze F. 200.000,--, Mijnheer de Voorzitter, of nou deze nieuwe weg aangelegd wordt of niet, de arbeiders zullen naar huis moeten, omdat deze wegen, die op de begroting stonden niet aangelegd kunnen worden. Onze fraktie ziet dan ook geen andere weg dan het voorstel van het Bestuurscollege goed te keuren, opdat de arbeiders, die in dienst zijn van Openbare Werken niet naar huis gestuurd worden en dat wij straks horen, dat deze mensen, arme vaders van kinderen naar huis gestuurd worden, zoals het gebruikelijk is. Onze fraktie is daarom vóór dit voorstel, Mijnheer de Voorzitter./werk

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, als wij straks aan dit voorstel

onze stem geven dan is dit gegrond op het feit, dat door het Bestuurscollege ons wordt voorgehouden, dat wanneer aan de reeds gevoteerde gelden geen andere bestemming wordt gegeven n.l. de aanleg van een gedeelte van de nieuwe weg naar St. Nicolaas de wegenploegen naar huis zullen worden gestuurd.
Mijnheer de Voorzitter, dit willen we voorkomen, indien het inderdaad zo voorstaat, dat deze werklieden naar huis zouden moeten worden gestuurd, dan zijn wij geroepen, Mijnheer de Voorzitter, hiervoor te stemmen teneinde dit te voorkomen. Zelfs, Mijnheer de Voorzitter, indien zij, deze werklieden dan, op een zekere wachtgeld gesteld hadden kunnen worden, dan zouden wij nóg vóór dit voorstel hebben gestemd, opdat deze werklieden een volledig loon zouden krijgen, Mijnheer de Voorzitter, hier worden andere bestemmingen gegeven aan gelden, die reeds gevoteerd waren voor bepaalde doeleinden. B.v. de aanleg van de weg van Washington naar Noord; de bevolking van Noord, Mijnheer de Voorzitter, was reeds blij te horen, dat men over zal gaan tot deze wegenaanleg. Verder zijn er hier geprojekteerde aanleg van riolen te St. Nicolaas, verbetering van trottoirs en aanleg van trottoirs. Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen voorstellen dat het Bestuurscollege zodra de grondregeling-moeilijkheden zijn opgelost met voorstellen komt om weer aan deze Raad werk in uitvoering te geven.

DE HEER D.G. CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik heb alleen één vraag. Bladzijde 1 onderaan de aanleg zal indien dit jaar wordt begonnen in 1963 gereedkomen. Ik zou graag vernemen van het Bestuurscollege: wanneer in 1963?

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb alleen maar een kleine opmerking hier, n.l. dat het wel urgent is om deze kredieten een ander bestemming te geven, want ik heb uit het antwoord van het waarnemend hoofd van de Openbare Werken gehoord, in antwoord dan op de vraag van de heer Chance, dat men reeds bezig is, dus op het ogenblik reeds bezig is aan deze weg. Dit bewijst dus reeds de noodzaak van deze kredieten voor deze wegenaanleg te bestemmen. Verder wil ik het Bestuurscollege wel verzoeken dat de wegen die op de begroting stonden voor dit jaar en die nu voorlopig worden afgevoerd, dat ze wel behoorlijk worden onderhouden. Dat er dus straks geen klachten komen, dat vanwege gebrek aan onderhoud deze wegen in een slechte toestand komen te verkeren. Dank U.

DE HEER F.V. LACLE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar een woord van dank zeggen aan het Bestuurscollege en een extra woord van dank aan de heer ex-gedeputeerde Petronia, omdat er zo spoedig een begin is gemaakt aan de weg van Baby Bakery naar Ayó

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere vragen in de le ronde, heren? Zo niet dan is het woord aan Gedeputeerde de Cuba.

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de vraag van de heer Croes kan ik alleen zeggen, dat het Bestuurscollege dit jaar nog zal beginnen met deze weg en voor volgend jaar nog geld zal opbrengen voor een deel ervan en voor 1963 het laatste deel dan. Vanzelfsprekend zal het Bestuurscollege dan doorgaan met het werk tot het klaar is. Op welke datum het precies klaar zal komen, kunnen wij moeilijk nu al zeggen. Dank U.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, inderdaad de heer de Cuba heeft gelijk, we hebben de stukken ontvangen ter bestudering. Nu moet U eens kijken, Mijnheer de Voorzitter, bundels en hier weer bundels. We hebben gevraagd om deze vergadering uit te stellen teneinde in de gelegenheid te

worden gesteld om deze ontwerpen beter kunnen bestuderen. Daarom heb ik gevraagd of werkelijk het aanleggen van deze weg naar St. Nicolaas zó urgent was.
Ten tweede, Mijnheer de Voorzitter, het is geenszins mijn bedoeling om door het niet aanleggen van deze weg arbeiders naar huis te sturen, zoals de heer Finck zojuist heeft betoogd. Alleen had ik willen vernemen, wat betreft de posten die reeds op de begroting waren waarom hadden wij niet met deze werken kunnen doorgaan en deze mensen daar naar toe overplaatsen, dat is juist mijn bedoeling. Want kijk hier hebben wij b.v. een post: aanleg van een weg van Washington naar Noord. Die weg is in een zeer deplorabele toestand. Natuurlijk heb ik gehoord van het Hoofd van de dienst Domeinbeheer dat, de onderhandelingen nog steeds bezig zijn en zijn tot nu toe nog niet klaar. Maar waarom had het Bestuurscollege deze onderhandelingen niet eerder (ongeveer een 8, 9, 10 maanden van tevoren) kunnen doen zodat deze werkzaamheden doorgang hadden kunnen vinden. Het is mijn indruk, Mijnheer de Voorzitter, het schijnt mij, dat de aanleg van deze weg niets anders is dan maar een politieke franje, niets anders. Want deze mensen hadden gewoon door kunnen gaan aan verschillende van deze werkzaamheden. Maar natuurlijk, nu komen wij met de aanleg van een weg naar St. Nicolaas, ja, het is om de bevolking tevreden te houden, "Er komen projekten, er komen projekten.....". Dat is het, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het schijnt dat ik een vraag van de heer Chance niet heb beantwoord, n.l. of men reeds begonnen is met deze weg. Naar aanleiding van de toezegging in de huishoudelijke vergadering is men al begonnen.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals reeds door mij opgemerkt zullen wij onze stem geven aan dit ontwerp uitsluitend aan de hand van de ons gegeven mededeling door het Bestuurscollege, dat indien de bestemming van deze gelden niet zou worden gewijzigd voor de aanleg van de nieuwe weg de wegenploegen naar huis zouden worden gestuurd. Mijnheer de Voorzitter, de heer de Cuba heeft zoeven verwezen naar de stukken, waaruit de urgentie van deze wegenaanleg zou blijken. Mijnheer de Voorzitter, ik heb de moeite genomen en inderdaad de stukken ingekeken, maar als ik zie, Mijnheer de Voorzitter, dat dit in verband zou moeten geschieden met de eventuele amoniakdampen die bij verkeerde wind over de bestaande weg zouden komen, dan vind ik wel, dat men een beetje prematuur denkt. Wij hebben zelf nog niet, Mijnheer de Voorzitter, zekerheid of wij geld krijgen om een en ander tot stand te brengen en reeds wordt ons gewezen over eventuele amoniakdampen op deze weg. Mijnheer de Voorzitter, als wij onze stem hieraan geven, Mijnheer de Voorzitter, dan is het uitsluitend ter voorkoming, dat de werklieden naar huis worden gestuurd. Verder, Mijnheer de Voorzitter, heb ik geen antwoord gekregen of het Bestuurscollege er zorg voor zal dragen dat wederom gelden gevoteerd worden door deze Eilandsraad om te voorzien in de aanleg van de weg Washington-Noord, voor verbetering van trottoirs en aanleg van riolen op St. Nicolaas. Gaarne zou ik van het Bestuurscollege hierop een antwoord ontvangen.

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de aanmerking van de heer Eman over de urgentie van deze wegen, n.l. dat dat hier niet in de stukken zou staan, wel waar, dat ik het zo heb gezegd in de stukken, maar hier in de huishoudelijke vergadering hebben wij er uitgebreid over gesproken en gewezen op de urgentie van deze wegen. Op de tweede vraag van de heer Eman (waar hij geen antwoord op heeft gekregen,

zegt hij) of deze wegen dan op de begroting voor 1962 komen, moet ik zeggen dat het ervan af hangt. Dat kunnen wij alleen zeggen bij de behandeling van de begroting 1962. Dan moet er voorgezorgd worden, dat er middelen zijn. Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden gesloten. Wij gaan thans over tot stemmen op het voorstel van het Bestuurscollege. Wenst iemand hoofdelijke stemming hieromtrent?

De heer E.R. Finck wenst hoofdelijke stemming.

Het voorstel wordt aangenomen met 18 stemmen vóór en geen enkele stem tegen.

Vóór stemden de leden: C.A. Eman, J.Ch. Lampe, L.A.I. Chance, A. Werleman, M. Henriquez, F. Hernandez, M. de Cuba, J.M. Leonardo, F.V. Lacle, O.S. Henriquez, A.I.W. Wijngaarde, J. Geerman, D.Flemming, I.S. de Cuba, D.G. Croes, M. Croes, E.R. Finck en F. Wernet.

Tijdens de stemming was het lid L.V. Britten afwezig.

11. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1957 (Ag. no. 8378; bijlage 1961 no. 40).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

12. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van het slot van de rekening over het dienstjaar 1956 (Ag. no. 8377; bijlage 1961 no. 41).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 28 augustus 1961 no. 6845, betreffende inrichting van de Eilandsraadzaal (Bijlage 1961 no. 42).

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, aangezien dat wij overgaan tot inrichting van de Eilandsraadzaal wil ik alleen vragen in verband hiermede of wij ook een paar mappen of files kunnen bijvoegen voor de Raadsleden om onze stukken netjes in orde te houden. Inderdaad hier hadden wij ook een airconditioning nodig, maar ik zou niet durven overgaan om dat nu te vragen, Mijnheer de Voorzitter, want dat is zeker een last voor onze arme belastingbetalers. Maar die files en die mappen die kosten niet zoveel dus ik wil U verzoeken, Mijnheer de Voorzitter, of U dat wilt doen voor ons? Dank U.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mappen zonder airconditioning. Nou we zullen het in overweging nemen.

DE HEER F.V. LACLE: Mijnheer de Voorzitter, ik zie op de tekening dat de Hoofden van Diensten achter het Bestuurscollege gaan zitten, is het niet beter dat ze hier vooraan gaan zitten, Mijnheer de Voorzitter? Ze kijken de Voorzitter zomaar in de nek.

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden gesloten.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

14. Brief van het Bestuurscollege dd. 11 september 1961 no. 5243, betreffende wijziging van de bestemming van het krediet voor de bouw van een quarantainckoraal (Bijlage 1961 no. 43).

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER E.R. FINCK: Ik wil alleen maar een vraag stellen, Mijnheer de Voorzitter. Uiteindelijk hebben wij geen bezwaar tegen de bestemming maar ik zie hier vernieuwing van de betonnen stoep F. 1.500,--, Mijnheer de Voorzitter, dat de vernieuwing van een stoep F. 1.500,-- kost lijkt het mij a.h.w. of het miljoenen-projekten zijn. Is het woord stoep hier verkeerd gebruikt of is de berekening hier verkeerd gedaan?

DE HEER A. WERLEMAN: Ik heb maar een kleine opmerking daar ook wel gesproken wordt voor verbetering van de slachtlijn voor de kleine slachtdieren. Dat kost eventjes F. 4.500,--. Wat voor metaal wordt ervoor gebruikt? Het schijnt, dat het ontzettend hoog is en ook voor vernieuwing van de koralen voor kleinvee, waar staan die koralen eigenlijk, staan die achter het gebouw ten oosten daarvan. Ik ben wezen kijken, Mijnheer de Voorzitter, maar ik zie niet in dat dergelijke koralen, tenzij ze van mahoniehout worden gemaakt, dan zoveel moeten kosten, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, waar halen we, waar betrekken we ons slachtvee nu vandaan dat wil ik weten.

DE HEER W.C. ANSLIJN, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord spreekt men van een stoep en dit heeft een verkeerde indruk gegeven want het betreft hier geen stoep. Het is een stuk beton van ongeveer 40 of 50m2 die gespleten is en vernieuwd moet worden. De raming is door Dienst Openbare Werken opgemaakt en het is zeker niet te hoog. Ik ben zelf vandaag daar geweest en ik heb alles gezien, het betreft geen stoep, alleen een stuk beton, niets meer.
In verband met de vraag van de heer Werleman, de koralen van het kleinvee staan ten zijde van het abattoir. Deze koralen zijn zeer oud en ze moeten vernieuwd worden, ze hebben geen dak en de dieren staan de hele dag in de zon en ze zijn ook niet van water voorzien. Daarom is een andere verandering nodig daar.
In verband met de vraag van de heer Britten, ons vee komt uit Santo Domingo en Costa Rica. De varkens komen van Aruba alleen voor zover ik weet, geiten en schapen ook.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, zou het niet goedkoper zijn als wij dit slachtvee uit Colombia zouden kunnen importeren?

DE HEER W.C. ANSLIJN, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is momenteel verboden om vee uit die landen te importeren, zulks in verband met mond- en klauwzeer in sommige landen van Zuid-Amerika en Centraal-Amerika.

DE HEER L.V. BRITTEN: Dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: De algemene beschouwingen worden gesloten.

Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

15. Ontwerp-eilandsverordening, houdende bepaling dat voor het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten een van de algemene begroting van het eilandgebied afgesplitste begroting zal worden gemaakt (Ag. no. 8945; bijlage 1961 no. 44).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikelen 1 en 2, de considerance en het ontwerp in zijn geheel.

16. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van regelen voor het beheer van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten (Beheersverordening Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten)(Ag. no. 8945; bijlage 1961 no. 45).

DE VOORZITTER: Algemeen Verslag is uitgebracht. Het ontwerp gaf geen aanleiding tot opmerkingen. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord hieromtrent? Aangezien niemand het woord wenst hieromtrent, gaan we over tot het stemmen voor dit ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

DE VOORZITTER: Bij artikel 13 hier wil ik voorstellen aan de Raad om zijnde dat de datum van inwerkingtreding eruit is gelaten en deze nu in te voegen zo dat het luidt onder ten eerste: Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 1961. Gaat de vergadering hiermee akkoord?

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van de Voorzitter aangenomen. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 13, het afschrift en het ontwerp in zijn geheel, zoals het is aangevuld.

17. Brief van het Bestuurscollege dd. 29 juli 1961 no. 114/GEHEIM, betreffende de ekonomische urgentieplannen (Bijlage 1961 no. 32).

DE VOORZITTER: Aangezien deze stukken thans in de openbare vergadering behandeld zullen worden, wordt het geheime karakter ervan hierbij opgeheven. De algemene beschouwingen worden geopend. Wenst iemand het woord?

DE HEER A. WERLEMAN: Het Bestuurscollege vraagt ons thans om in beginsel te verklaren of wij ons kunnen verenigen met de z.g. urgentieplannen en daarbij de vereiste machtiging te willen verlenen om het nodige te doen teneinde tot uitvoering daarvan te geraken. Dit verzoek is gedaan in de brieven van het Bestuurscollege van 29 juli en 18 september j.l. Bij laatst genoemde brief dd. 18 september 1961 worden de urgentieplannen nader uitgewerkt, uitgebreid en afgerond tot de volgende voorstellen.
1). Uitbreiding van het water- en energiebedrijf waar voor het energiebedrijf uitgetrokken is F. 32.290.000,--, het waterbedrijf F. 5.590.000,--
2). Bouw van een fosforzuurfabriek ten bedrage van F. 14.000.000,--
3). Aanleg van de industriehaven te Barcadera F. 10.500.000,--
4). De verbetering van de haven van Oranjestad F. 5.000.000,--
5). Verlenging van de startbaan c.a. van de Prinses Beatrix Luchthaven en de bouw van een nieuw stationsgebouw op de luchthaven samen F. 17.500.000,--

Een totaal dan van F. 84.880.000,--. Van dit bedrag, Mijnheer de Voorzitter, wordt F. 51.880.000,-- als rendabel en F. 33.000.000,-- als onrendabel aangemerkt. Ik heb hier even in het kort de thans voorgestelde projekten opgesomd. Ik moet hierbij vooral eerst vaststellen, Mijnheer de Voorzitter, dat al deze projekten ontworpen zijn, bestudeerd zijn, gewijzigd en aangevuld zijn en ten slotte in de thans voorgestelde vorm vastgesteld door verschil-

lende experts. Dus wat de technische zijde van dit projekt betreft, kunnen we met een gerust hart aannemen, dat er niets of weinig aan te verbeteren valt. Wat de uitvoering van deze projekten betreft, Mijnheer de Voorzitter, ben ik van mening, dat al deze werken bij aanbesteding zullen moeten plaatsvinden. We hebben in dit verband reeds gezien dat er inschrijvingen zijn ontvangen voor het baggeren van de industriehaven van Barcadera, waarvan de laagste inschrijver was de Atlantic Gulf & Pacific Co of West- Virginia en dan met een aanneemsom van F. 2.665.000,--. Een bedrag dat aanzienlijk lager is dan het geraamde bedrag voor het werk. Ook schijnen er reeds aanbiedingen te zijn gevraagd en ontvangen van welbekende leveranciers voor de uitbreiding van het energiebedrijf. Voor de kadeconstructie aan de industriehaven te Barcadera zullen tevens de offertes per lo oktober a.s. moeten binnekomen. Dus, Mijnheer de Voorzitter, dan zien we dat de nodige voorbereidingen voor enkele van deze projekten reeds zijn begonnen. Er komt dan tevens een administratie-bureau voor ontwikkelingsprojekten, dat het beheer zal voeren over alle projekten; daarbij komt ook controle van de Rijksaccountantsdienst op de uitvoering van deze projekten en dit is een zekere garantie voor eenieder, denk ik. Dus aangaande de uitvoering is er voldoende garantie en controle voor de goede gang van zaken. Wat de financiering van deze projekten betreft, Mijnheer de Voorzitter, is het vanzelfsprekend, dat het eilandgebied Aruba de nodige gelden zal moeten lenen. In dit verband is reeds de hulp van Nederland ingeroepen, doch het een en ander neemt altijd veel tijd in beslag. Wij zijn er echter van overtuigd, dat Nederland, gelijk zij royale steun aan het rijksdeel Suriname heeft verleend, de Nederlandse Antillen (en dus ook Aruba zijnde één der belangrijkste eilanden van dit archipel) de nodige financiele steun en bijstand zal willen geven, zoals dit ook in het Statuut van het Koninkrijk tot uitdrukking komt. In dit opzicht hebben wij reeds meerdere bezoeken van officiele personen uit Nederland gehad. Nederlandse experts, ministers, kamerleden hebben ons in de afgelopen tijd met bezoeken vereerd teneinde deze projekten van naderbij te bekijken. Ik denk wel, dat wij optimistisch mogen zijn omtrent het resultaat van deze bezoeken. Ook de delegatie van de permanente commissie uit de Tweede Kamer voor betrekkingen met Overzeese Rijksdelen, die onlangs Aruba heeft bezocht, heeft ongetwijfeld een goede indruk gekregen van de plannen en de voortvarendheid, waarmede men op Aruba werkt aan de verbetering van onze ekonomische toestand. We hebben het volste vertrouwen, dat alle officiele instanties, die in Nederland betrokken zijn bij deze projekten, aan een spoedige verwezenlijking van de gevraagde steun zullen medewerken. Voor de reeds door de Nederlandse Regering toegezegde hulp en bijstand zijn wij dan ook dankbaar.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb dan nog een vraag te doen aan het Bestuurscollege. Gaarne wordt thans van het Bestuurscollege vernomen hoever de besprekingen omtrent de financiering van deze projekten gevorderd zijn en wat het resultaat is, dat dusverre is bereikt. Mijnheer de Voorzitter, het spreekt vanzelf, dat deze projekten van grote betekenis zullen zijn voor de ekonomische ontwikkeling van Aruba. Deze projekten zullen tevens in een belangrijke mate ten goede komen van de bevolking van Aruba. Wij hebben thans te kampen met het probleem van de werkeloosheid en een gestadige groei van de bevolking. Deze projekten zullen ongetwijfeld helpen om aan onze problemen het hoofd te bieden. Want gedurende de uitvoering van deze projekten zelf zal een groot aantal arbeidskrachten nodig zijn en voor de exploitatie en dienstverlening van de bedrijven zal zeker een aanzienlijk aantal mensen ook aan een permanent werk gehouden kunnen worden. Mijnheer de Voorzitter, de uitbreiding van het energie- en waterbedrijf en de bouw

van de industriehaven te Barcadera zullen betekenen het begin van verdere industralisatie van Aruba. De verbetering van de haven van Oranjestad en de verlenging van de startbaan, alsmede de bouw van een nieuw stationsgebouw zullen ongetwijfeld bijdragen tot verdere ontwikkeling vanhet toerisme naar ons eiland. Mijnheer de Voorzitter, na de thans voorgestelde projekten te hebben bestudeerd wat betreft opzet en financiering wil ik tenslotte namens onze fraktie verklaren, dat wij ons in principe met de plannen, zoals aangeboden, kunnen verenigen en dat wij het Bestuurscollege machtigen en tevens verzoeken om met de meeste spoed het nodige te doen om deze werken ten uitvoer te brengen in het algemeen belang van de hele Arubaanse bevolking. Dank U.

DE HEER M. DE CUBA: Mijnheer de Voorzitter,de bevolking van Aruba was erg blij toen het hoorde van de financiele hulp, die Aruba van Nederland heeft gekregen. Dat bewijst duidelijk het vertrouwen en de goede verstandhouding, die er thans bestaat tussen de Rijksdelen. Wij zijn er zeker van, dat Aruba een goede toekomst zal hebben en dat men spoedig met de bouw van de nieuwe projekten zal beginnen. Van de andere zijde zijn wij zeer verheugd speciaal omdat in de loop van de komende maanden iedereen op Aruba werk zal hebben, dat is wat Aruba en de Arubanen verlangen: om te werken. Een man moet werken om zijn gezin te onderhouden en hij moet werken om te leven, Mijnheer de Voorzitter, de voortdurende pogingen om de ekonomische basis van het Eilandgebied Aruba op alle mogelijke wijze te verbreden verdient alle lof en de voortdurende poging van het Bestuurscollege, van de Regering van Nederland en van de Nederlandse Antillen speciaal van onze grote promotor, Don Juan Irausquin, de man, die met hart en ziel heeft geworsteld om al de chemische industrieën aan te trekken, zodat men thans over definitieve plannen kan spreken. Het is een baanbrekend werk en geeft een blijk van doorzettingsvermogen. Van onze zijde bieden wij bijvoorbaat onze volle medewerking aan. Ons doel is en blijft altijd om voor de vooruitgang van Aruba te werken; in die richting zijn wij en in die richting zullen wij voortgaan. Ik hoop, dat iedereen, die zonder werk is op Aruba in dienst/worden genomen en ik hoop, dat de Arubanen alle voorkeur zullen genieten. Ik eindig, Mijnheer de Voorzitter, en bedank het Bestuurscollege en alle Eilandsraadsleden. Dank U. /zal

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, gezien de tijdsruimte, die ons werd gelaten voor de bestudering van al deze agendapunten was het mij onmogelijk om mij verder te verdiepen in dit onderwerp. Ik wil alleen maar zeggen, dat indien de Staten-Generaal hun goedkeuring hechten aan de financiering van deze projekten zal ik ook mijn goedkeuring hierbij aanhechten. Voorts, Mijnheer de Voorzitter, ben ik blij te horen van de heer Marcial de Cuba, dat eenieder op het eiland werk kan vinden om aan een stukje brood te komen voor hun gezin, onafgezien van hun partijgezindheid. Waarom zeg ik dat, Mijnheer de Voorzitter? Want ik herinner mij een maand of drie geleden te hebben gehoord bij monde van een geachte gedeputeerde op Santa Cruz: "Nu heb ik de teugels in handen (" mi tin e frenanan den mi man y mi conoce toer e A.V.P.-nan") alle A.F.P.'s zijn mij bekend". En wat bedoelt hij er anders mee, dan, dat indien er werkgelegenheid op Aruba zal komen alle A.V.P.'s dan zullen moeten verhongeren. Dus daarom ben ik blij te horen bij monde van de heer Marcial de Cuba, dat eenieder hier op het eiland, werk zal vinden om een stukje brood voor hun familie te kunnen verdienen. Ik dank U wel, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.M. LEONARDO: Mijnheer de Voorzitter, bij de openbare behandeling

heden in de Eilandsraad van wat in een zeer korte benaming genoemd wordt: de ekonomische urgentieplannen, zijn wij uiteindelijk gekomen op een punt dat al geruime tijd de aandacht heeft getrokken van velen, ook buiten de grenzen van het Eilandgebied Aruba en zelfs buiten de grenzen van de Nederlandse Antillen. De stempel van vertrouwelijkheid zoals door het Bestuurscollege op de tot nu toe gewisselde stukken aan onze Raad gesteld, is dan opgeheven omdat naar ik aanneem het een en ander thans zover is ontwikkeld, dat het belang van het Eilandgebied Aruba door de officiele openbaring hiervan geen schade zal ondervinden.
Mijnheer de Voorzitter, nu door de automatisering bij de Lago en door de sterke groei van de bevolking zovele werknemers een werkgelegenheid nodig hebben, is het van belang, dat deze plannen zo gauw mogelijk uitgevoerd worden. Ook wel omdat hierdoor de ekonomische basis van Aruba wordt verbreed met nieuwe industrieen/zijn niet alleen in het belang van het Eilandgebied Aruba, maar van de hele Nederlandse Antillen want wanneer Aruba het goed heeft, zullen de overige eilanden en de bevolking van de Antillen ook direkt of indirekt hiervan profiteren. Het is daarom dat ik hier wil voorstellen dat bij het aantrekken van arbeidskrachten voor de uitvoering van deze werken zoveelmogelijk de voorkeur wordt gegeven aan Antillianen.

Mijnheer de Voorzitter, bij de nota van Uw College van 29 juli zijn projekten omschreven en de geraamde bedragen opgesomd, behalve deze duidelijk omschreven, heeft Uw College in het Algemeen Verslag van 23 augustus op zeer duidelijke wijze de vragen en de opmerkingen van de leden van de Raad beantwoord en verder uitleg gegeven in de Memorie van Antwoord van 11 september. Uit de gewisselde stukken blijkt dan ook dat het Bestuurscollege in zeer korte tijd enorm veel werk heeft gehad en vele contacten aangelegd om deze welvaartsplannen met grote spoed af te ronden. Niet alleen met Overheidsinstanties zoals de Nederlandse Regering en de Antilliaanse Regering, maar ook met particuliere instanties op Aruba en in het buitenland, zoals de Lago, de Chemical Industries en andere. Met Uwe verschillende hoofden van diensten en hun personeel, met deskundigen uit het buitenland, met de direktie van de nieuwe industrieën en met zovele anderen hebt U constant gearbeid, om te komen in de voorziening tot de voorbereiding van deze projekten.
Mijnheer de Voorzitter, het is een teken dat Uw College bij deze plannen het vertrouwen heeft weten te winnen van de Nederlandse Regering, die in principe bereid is gevonden om behulpzaam te zijn bij de financiering van de Lago en de andere buitenlandse industrieën, die bereid zijn om elektrische stroom en water van het Eilandgebied te betrekken en zelf ook grote bedragen te gaan investeren in de nieuwe fabrieken. Van de parlementaire commissie uit de Tweede Kamer, die onlangs hier is geweest en hun vertrouwen hebben uitgesproken in deze plannen, dus in Uw werk. En het is van groot belang om te weten, dat U hierbij alles in het werk heb gesteld om gebruik te maken van de op Aruba voorkomende natuurlijke bronnen n.l. de fosfaat. Dat de nieuwe fabrieken voor hun produkten in het buitenland een afzetgebied kunnen vinden, geeft nog een zeer gezonde basis aan deze plannen. Hiermee wordt bewezen, dat de ingeslagen weg in 1956 bij de bouw van de waterplant op Balashi de juiste weg is geweest.
Mijnheer de Voorzitter, de korte benaming van de ekonomische urgentieplannen omvat:
de uitbreiding van het water- en elektriciteitsfabriek.
de aanleg van een industriehaven te Barcadera.
de verbetering van de haven van Oranjestad.
de uitbreiding of verlenging van het vliegveld.

/welke vatbaar zijn voor verdere uitbreiding. Deze industrieën

het bouwen of uitbreiden van het stationsgebouw aan de luchthaven.
de vestiging van de fosforzuurfabriek. Deze zijn de werkzaamheden, waarmede de Overheid van het Eilandgebied Aruba zich gaat bezighouden en welke tot gevolg zullen hebben:
1). de bouw van een kunstmestfabriek;
2). urea-plant;
3). fosforzuurfabriek;
4). amoniakplant enz, welke werkzaamheden door particuliere bedrijven zullen worden opgezet. Maar de overige gevolgen zijn, de werkzaamheden die direkt of indirekt hiermee verband houden. Ik wil dan enkele hiervan opsommen, zoals ontginning van de fosfaatlagen op Seroe Colorado. De aanleg van de hoofdweg-verbinding van Oranjestad tot nabij Pos Chiquito, het verplaatsen van woningen uit het nieuwe industrieterrein, de verwachte luchtvaartverbinding met Jet-vliegtuigen, de intensivisering van de mogelijkheden tot het opvoeren van het toeristenverkeer met grote schepen, de veiligheid in en rondom de nieuwe industriehaven. Dit alles zal een andere verlichting met zich medebrengen n.l. de werkverschaffing, welke voor een zeer aanzienlijk deel kan worden opgeheven. De handel, het transportwezen en nagenoeg alle factoren van onze samenleven zullen hiervan vruchten plukken. Maar hiervoor is ook nodig, Mijnheer de Voorzitter, arbeidsvrede, politieke rust en stabiliteit. Hiervoor is ook nodig een gezonde loon-politiek en goede prestatie van de kant van de werknemers en arbeiders. Hiervoor is ook nodig, vakkennis en plichtsbesef. Daarom is het toe te juichen, dat Uw College een herscholing-programma ter hand heeft genomen en de Regering thans doende is voor te bereiden het plaatsen van jonge Antillianen in de Nederlandse industrie. Ook dit is een belangrijk onderdeel, naast de opvoeding en verbetering van het onderwijs van Uw werk aan de toekomst. Het is dan ook te hopen dat met het eenvoudig vakonderwijs ten spoedigste wordt aangevangen.

Mijnheer de Voorzitter, aan het slot van de nota van 29 juli van het Bestuurscollege aan de Raad wordt gesteld, indien wij, de Raad, ons in beginsel kunnen verenigen met de plannen, U de nodige machtiging te verlenen om het nodige te doen teneinde tot de uitvoering te geraken.
Het is hier zeer duidelijk bewezen, dat het beleid van Uwe College vanaf 1955 vooral gesteund door onze fraktie, het juiste is geweest, ondanks alle tegenwerking, ondanks alle valse propaganda van onze tegenstanders, ondanks alle afbrekende kritiek. De bevolking van Aruba (en dat is <u>alle</u> bewoners van dit eiland) zal erin gebaat zijn met vertegenwoordigers, die het algemeen belangen voor ogen hebben. Als lid van deze Raad meen ik, dat het de plicht is van de volksvertegenwoordiging om met/wetenschap, die wij hier allen hebben over deze plannen met het belang van het Eilandgebied voor ogen, gezien alle voorbereidingen, die reeds zijn gemaakt, om aan Uwe College de gevraagde machtiging te verlenen. Maar verder, niet alleen Uw College te verzoeken, doch zelfs bij Uw College aan te dringen met het blijven bestuderen van de verdere mogelijkheden tot verbreding van de ekonomische basis van Aruba. Ik ben Uw College erkentelijk voor Uw arbeid en voor Uw beleid. /de

<u>DE HEER J. GEERMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, in de le plaats ben ik zeer blij om van ons geachte lid Britten te vernemen, dat hij het volste vertrouwen heeft in de plannen van het Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, verder heeft hij zich overuitgelaten dat een gedeputeerde zich (zeer waarschijnlijk bedoelt hij op een politieke vergadering) zou hebben versproken, maar ik denk, dat er genoeg werk zal zijn wanneer deze projekten aan de

gang zijn, zodat een ieder op Aruba een werkkring zal kunnen vinden. Het is ons verlangen en ik geloof dat het het verlangen is van iedereen in deze Raad.

Mijnheer de Voorzitter, vergun mij enkele woorden te wijden aan het voor ons liggend voorstel van het Bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, hedenavond heeft deze Raad een reeks van punten behandeld, wij zijn thans gekomen aan het laatste punt van de agenda "last but not least", zou ik er direkt bijvoegen. Aangezien dit onderwerp mijns inziens zeer belangrijk is en de toekomst van de ekonomische ontwikkeling van Aruba hieraan nauw verbonden is. Ik zou haast willen zeggen één van de voornaamste onderwerpen, dat ooit in deze Raad is behandeld. Dank zij de vooruitstrevende visie en onuitputtend werk van het Bestuurscollege zijn wij hedenavond zover gekomen dat deze Raad eindelijk een principiele beslissing moet nemen ter uitvoering van de plannen die ons zijn voorgelegd. Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat geen rasechte Arubaan of ander Antilliaan of Surinamer of Nederlander, die het werkelijk goed meent met de toekomst van Aruba enige bezwaren zal hebben omtrent deze plannen. Het Bestuurscollege heeft niets nagelaten, Mijnheer de Voorzitter, om deze Raad volledig in te lichten omtrent deze plannen en de financiering daarvan. Adviezen van de meest geschikte personen werden ingewonnen en ter inzage gelegd voor de leden van deze Raad. Verder waren deze plannen hier in deze Raad ook toegelicht door verschillende hoofden van Dienst en Professor Fontijn was zelf aanwezig in een van deze huishoudelijke vergaderingen om zijn visie over een bepaald plan te geven, waarvoor ik bij deze gelegenheid mijn erkentelijkheid wil betuigen. Mijnheer de Voorzitter, een ieder in deze Raad is bekend met het probleem der werkeloosheid op Aruba en hoe het probleem met de dag toeneemt. Het is daarom te hopen, dat zeer binnenkort een aanvang gemaakt zal worden met de diverse werkzaamheden in verband met deze projekten. De toestand is thans onuithoudbaar, er moet voor deze mensen iets gedaan worden en op zeer korte termijn. Daarom verzoek ik het Bestuurscollege om alles in het werk te stellen zodat men na aanvaarding van deze plannen hedenavond in deze Raad onmiddellijk te werk zal gaan en geen minuut verliezen met het gunnen van de projekten, die hiervoor in aanmerking komen Straks na principiele uitspraak van deze Raad, die naar ik hoop unaniem zal zijn, speciaal met het oog op de indrukken, die men naar buiten wenst te creeren zal het Bestuurscollege in staat zijn de volgende vragen te beantwoorden.
1). Kan het Bestuurscollege mij mededelen wanneer het havenprojekt te Barcadera gegund zal worden?
2). Idem water- en energiebedrijf?
3). Op welke datum denkt het Bestuurscollege, dat de aanvang van de werkzaamheden zal plaatsvinden?
Mijnheer de Voorzitter, gaarne zie ik het antwoord van het Bestuurscollege omtrent deze vragen tegemoet en tevens spreek ik de hoop uit, dat deze Raad unaniem de plannen in principe zal aanvaarden, want volgens mijn bescheiden mening liggen in deze plannen het grote en belangrijkste werk, dat tot heden door het Bestuurscollege is verricht t.a.v. de ekonomische bevordering van nos dushi Aruba. In deze plannen ligt de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Moge ik van deze plaats mijn dank namens de bevolking uitspreken jegens het Bestuurscollege voor een welverdiende pluim, speciaal aan de heren Oscar Henriquez en Juancho Irausquin, onze minister van Financiën, die beiden veel hebben gearbeid in het binnen- en buitenland voor het verwezenlijken van deze plannen. Moge de Almachtige hun leven nog vele jaren sparen zodat zij door kunnen gaan met de door hen begonnen arbeid tot groei en bloei van onze samenleving.

Mijnheer de Voorzitter, zoeven heeft men gesproken over belasting, het is niet aan de orde maar ik wil er direkt bijvoegen, dat behalve deze plannen er ook andere plannen bestaan, die misschien niet te berde zijn op het ogenblik, en dat er wel een tijd zal aanbreken, Mijnheer de Voorzitter, dat wij hier kunnen komen met een voorstel om belasting te verlagen. Moge wij het zover brengen, Mijnheer de Voorzitter, dat al de plannen, die wij hebben niet alleen deze plannen maar de latere plannen verwezenlijkt worden en dan kunnen wij hier komen, Mijnheer de Voorzitter, niet met onaangename belasting-verhoging, maar aangename dingen van belasting-verlaging. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.A.I. CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, het is niet altijd, dat ik eens ben met de voorstellen van het Bestuurscollege. Soms gaat het zover, dat ik er zelfs tegen moet stemmen. Maar gezien de bekwame wijze waarop het Bestuurscollege deze voorstellen heeft voorbereid en aan ons voor een beslissing voorgelegd, kan ik alleen maar mijn grootste waardering uitspreken voor het werk van het Bestuurscollege en mijn volledige steun aan deze voor Aruba zo belangrijke voorstellen hechten. Zeer erkentelijk ben ik ook voor de wijze waarop het Bestuurscollege, vooral de heer Henriquez, ons hieromtrent van tijd tot tijd op de hoogte van de vooruitgang van deze zaken heeft gehouden. Zeer dankbaar ben ik, namens de bevolking die wij hier vertegenwoordigen, voor het werk dat tot nu toe is verricht door het Bestuurscollege in het bijzonder door de heren Oscar Henriquez alsmede de minister van Financien, de heer Irausquin, want deze twee hebben zeer veel werk hieromtrent gedaan, zelfs meer dan ieder van ons hier in deze zaal vanavond en voor dit werk ben ik namens de bevolking zeer erkentelijk en dankbaar. Verder, Mijnheer de Voorzitter, wil/de hoop uitspreken, dat er zo gauw mogelijk een aanvang met de uitvoering van deze werken kan worden begonnen, zodat zal worden bereikt, dat alle werkzoekenden op ons eiland, ongeacht hun politieke kleur, behoorlijk werk zullen kunnen krijgen. /ik

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het door U aan de orde gesteld punt houdt in het verzoek van het Bestuurscollege, dat de Raad in beginsel goedkeuring verlene aan door het Bestuurscollege voorgelegde urgentieplannen, welke plannen nader zullen toegelicht worden in de brief van het Bestuurscollege dd. 29 juli 1961. Tevens vraagt het Bestuurscollege de vereiste machtigingen om het nodige te doen, teneinde tot de uitvoering van die plannen te komen. Mijnheer de Voorzitter, alvorens in te gaan op de overgelegde plannen en teneinde onze opinie t.a.v. deze plannen duidelijk te belichten, willen wij teruggrijpen in de ervaringen opgedaan met betrekking tot de kortgeleden uitgevoerde werken voor een nieuw water- en energiebedrijf, daar wij nu eigenlijk staan voor verdere uitbreiding van dit bedrijf als voornaamste onder de thans ter goedkeuring overgelegde plannen. Het bestaande water- en energiebedrijf te Balashi zou, volgens indertijd door het Bestuurscollege overgelegde voorstellen een bedrag van 20 miljoen kosten met inbegrip van de ombouw en modernisering van de oude installatie. Op aandringen van het Bestuurscollege heeft de Raad toen op zeer korte termijn en zonder zelf inzage te hebben gekregen van de desbetreffende plannen zijn goedkeuring verleend aan de aanbesteding van dit bedrag. Achteraf is gebleken, dat de uitvoering op een veel hoger bedrag zou komen te staan in verband, waarmede het Bestuurscollege suppletoir een bedrag van 3½ miljoen heeft aangevraagd, terwijl volgens onze inlichtingen, indien deze juist zijn, ongeveer 1½ miljoen nog erbij zal moeten komen waardoor de uiteindelijke bouwkosten het oorspronkelijk door het Bestuurscollege voorge-

stelde bedrag met niet minder dan vijf miljoen zal overschrijden.
Rekening houdende met het feit, dat in het oorspronkelijk geraamde bedrag inbegrepen waren de kosten van ombouw van de oude installatie, kunnen wij gerust aannemen dat de overschrijding op ongeveer 30% zal komen te staan. Het is U wel duidelijk, Mijnheer de Voorzitter, dat deze en andere verwikkelingen, welke bij de uitvoering van de thans gereedgekomen water- en energiebedrijf zijn voorgekomen, (wij zullen niet eens naar voren brengen al hetgeen met betrekking tot de uitvoering van het hotel en de hydroponicsplannen is meegemaakt) ons huiverig maakt bij het nemen van een beslissing inzake de thans door het Bestuurscollege overgelegde voorstellen, temeer, daar het thans over projekten gaat van een dergelijke omvang en gecompliceerdheid, die men zeer moeilijk in een korte tijdbestek naar behoren kan beoordelen. Hierbij komt nog, dat deze voorstellen door het Bestuurscollege onder geheimhouding zijn voorgelegd, zodat onze fraktie de mogelijkheid is ontnomen, om terzake deskundigen te raadplegen. Daarbij komt nog het feit, dat het Bestuurscollege ook dan geen compleet overzicht heeft kunnen verschaffen omtrent de uit te voeren plannen, vooral t.a.v. de financiering daarvan. Gezien het voorafgaande willen wij de hoop uitspreken, dat wij ons deze keer in hoofdzaak zouden kunnen verlaten op de gegevens uitgewerkt door het Bestuurscollege en de daarbij gegeven voorstelling van het werk. Hierbij hebben wij speciaal op het oog, dat een juiste systeem van aanbesteding zal worden gevolgd, zodat eventuele tegenvallers niet voor rekening van het eilandgebied zullen komen, zoals bij de uitvoering van de vorige plannen.

Verder willen wij de hoop uitspreken, dat het Bestuurscollege een diepgaande en ernstige studie heeft gemaakt van de plannen, zodat bij de bouw geen ingrijpende afwijking van het bestek noodzakelijk zal blijken te zijn. Vervolgens willen wij uitdrukkelijk vaststellen, dat de voorgestelde projekten, in tegenstelling tot de verwachting welke door het gevoerde propaganda gewekt is, niet arbeidsintensief blijken te zijn. Weliswaar zal gedurende de oprichting een gedeelte van onze werklozen te werk gesteld kunnen worden doch de werkgelegenheid, die door deze projekten op zichzelf blijvend worden geschapen is gebleken teleurstellend gering te zijn. Slechts een paar honderd arbeiders zullen bij het gereedkomen van deze projekten blijvend een bestaan kunnen vinden bij de op te richten bedrijven. Hierbij willen wij accentueren, dat de projekten, die het Bestuurscollege zich voorstelt in uitvoering te brengen wél miljoenen investering vergen, doch naar verhouding van zeer weinig betekenis zijn met betrekking tot het doel waar oorspronkelijk naar gestreefd werd met name een direkte oplossing van het werkeloosheidsprobleem. Over mogelijke uit deze projekten eventueel voortvloeiende nevenbedrijven, die een belangrijke werkgelegenheid in de toekomst zouden kunnen scheppen, kunnen wij in dit stadium ons geen oordeel vormen. Wij willen aannemen, dat het Bestuurscollege evenwel bij een ernstige studie van deze materie deze mogelijkheden heeft onderzocht en zich bereids daarvan een beeld heeft kunnen vormen en wij houden ons aanbevolen om t.z.t. hieromtrent uitgebreide rapporten van het Bestuurscollege te ontvangen. Wat de financiering van de niet-rendabele projekten betreft, Mijnheer de Voorzitter, willen wij de aandacht vestigen op het volgende.
In de eerste plaats dient vastgesteld te worden, dat voor wat betreft deze projekten er niet aan valt te denken, dat het Eilandgebied Aruba deze kan financieren, zonder hulp van Nederland. Eveneens dient vastgesteld te worden, dat het Bestuurscollege geen enkele zekerheid heeft verschaft in welke vorm en in welke omvang een eventueel door Nederland te verlenen hulp zal worden verkregen. Wat betreft de rendabele projekten is ons bij de beoor-

deling en algemeen bij de cijfers van het Bestuurscollege verstrekt de status van de redelijkheid van de voorgestelde plannen opgevallen, dat slechts een klein marge wordt gehouden voor eventuele tegenvallers. Als voorbeeld mogen wij een paar punten aanhalen betreffende het voornaamste projekt n.l. het energiebedrijf. De door het Bestuurscollege voorgelegde prognose van baten en lasten rekent op een ontvangst van F. 7.498.000,-- tegenover een uitgave van F. 7.491.000,-- als zo een marge latende van F. 7.000,-- per jaar, hetgeen neerkomt op 1‰ van de omzet. Dat hieruit blijkt, dat de rentabiliteit van dit projekt is gebaseerd op een zeer riskante berekening behoeft geen betoog. Dit springt temeer in het oog als men in aanmerking neemt, dat het hier gaat om een projekt, dat een investering vraagt van F. 32.290.000,--. Dit betekent dat de minste ongunstige verandering in de voorgestelde vooruitzichten, op welk moment dan ook, tot een verlies zal leiden. Bovendien moeten wij er opwijzen, dat al de berekeningen van het Bestuurscollege gebaseerd zijn op een 20 jaar annuïteit van 4% de rente, hetgeen wij tot een twijfelachtige mogelijkheid moeten rekenen gezien het feit, dat op reeds aangegane leningen 4% rente wordt betaald, terwijl elke verhoging van de rente-voet boven 4% onverbiddelijk een verlies met zich meebrengt. Of voor het surplus-elektriciteit een afzet tegen betere prijs in de toekomst te verwachten is, kan worden betwijfeld, gezien de gevolgde gedragslijn bij het vaststellen van de prijs. Derhalve, Mijnheer de Voorzitter, zou niet van ons geëist kunnen worden, dat wij enige verantwoordelijkheid zouden moeten dragen, wanneer mocht blijken dat de gegevens verschaft in de onderscheiden rapporten niet juist zijn geweest. Het Bestuurscollege stelt voor om in afwachting van de vereiste goedkeuring door de Staten Generaal een voorlopige financiële regeling te treffen waarbij instellingen in Nederland die geinteresseerd zijn om t.z.t. de te sluiten langlopende leningen te plaatsen op eigen risico de middelen zullen verstrekken om de uitvoering der werken meteen mogelijk te maken. Niets zouden wij meer kunnen toejuichen dan te trachten om zo spoedig mogelijk werk te kunnen geven, Mijnheer de Voorzitter, aan onze werkzoekenden. Maar niet uit het oog dient te worden verloren, dat wij zowel bij de uitvoering van deze plannen, doch vooral bij de uitvoering van toekomstige plannen ons moeten verzekeren van de steun van de Staten-Generaal, zodat elke handeling, die het vertrouwen in ons kunnen schaden vóór alles vermeden dient te worden. Voor ons staat het vast, dat de thans door het Bestuurscollege voorgestelde plannen slecht amper het eigenlijke doel n.l. de oplossing van het werkeloosheidsprobleem raken, zodat spoedig een beroep op Nederland zal moeten worden gedaan met betrekking tot uitvoering van eventuele plannen om te geraken tot de oplossing van het werkeloosheidsprobleem. Daarom kunnen wij het op prijs stellen dat van de kant van de Nederlandse Regering deze projekten aan een deskundig onderzoek worden onderworpen en zullen wij wensen dat ook gedurende de periode van uitvoering vanwege de Nederlandse deskundigen mede toezicht daarop zullen worden gehouden. Een positievere geruststelling zou pas verkregen worden wanneer ook de Staten-Generaal hun goedkeuring hadden gegeven aan deze projekten, zodoende zouden wij moreel meer recht hebben van vertrouwen op de hulp van de Staten-Generaal indien de thans als rendabel voorgestelde projekten naderhand blijken niet rendabel te zijn. Aangezien de voorlopige financieringsregel door het Bestuurscollege voorgesteld in de stukken, de indruk wekt, dat men wil trachten vooruit te lopen op de goedkeuring door de Staten-Generaal van de financieringshulp, waaromtrent de overleg nog niet is geeindigd, zult U, Mijnheer de Voorzitter, wel kunnen begrijpen, dat onze fraktie uitermate voorzichtig moet zijn met het verlenen van het door het Bestuurscollege gevraagde beginsel-goedkeuring. Mijnheer de Voorzitter, het hoeft geen betoog

dat in een hulp-verlening door Nederland aan dit eilandgebied in de geest van het Statuut, bedoeld is ten goede te komen van deze gemeenschap. In verband met de uitlating van een gedeputeerde in een openbare politieke vergadering in juli j.l. te Santa Cruz als zou bij de uitvoering van deze werken alleen in aanmerking komen partijgenoten van een bepaalde politieke partij om werk te krijgen alsook om andere reden hebben wij besloten, gezien de heersende werkloosheid in beginsel de gevraagde goedkeuring te verlenen aan deze plannen echter onder/navolgende voorwaarden: /de

- dat bij ingrijpende afwijking van de voorgestelde plannen de Raad daarin onmiddellijk zal worden gekend.
- dat gedurende de periode van uitvoering van Nederlandse zijde mede-toezicht daarop zal worden gehouden.
- dat de Raad periodiek op de hoogte zal worden gehouden van de gang van zaken.
- dat bij het te werkstellen van werklozen aan landskinderen zoveel mogelijk voorkeur zal worden verleend.
- dat geen discriminatie zal worden gepast t.a.v. werkzoekenden wegens hun politieke gezindheid.

DE HEER E.R. FINCK: Mijnheer de Voorzitter, wij staan nu, bij de behandeling van het onderhavige verzoek van het Eilandsbestuur, aan de vooravond van grote gebeurtenissen. Mijnheer de Voorzitter, die de werkelijke vergroting van de welvaart en verbreding van de ekonomische basis van dit eiland zullen realiseren. De verbreding van de ekonomische basis immers van dit Eilandgebied is steeds de hoofd-gedachte, het fundament, geweest waaraan het Eilandsbestuur de afgelopen 6 jaar gewerkt heeft. Het Eilandsbestuur heeft gedacht aan het gezegde: Regeren is vooruitzien. Dit Eilandgebied bestuurt. Integenstelling tot wat enkele personen in die tijd naar voren brachten bij de behandeling van de voorstellen van de bestaande waterfabriek, blijkt, dat de planning toen wel alleszins verantwoord was. Bovendien is het van belang om er de aandacht op te vestigen, dat het beleid van het Bestuurscollege indertijd gebaseerd was op de mening, dat door de waterdistillatie te koppelen aan de energie-produktie het welk zeer goedkope elektriciteit zou opleveren, de belangrijke attractie zou wezen voor nieuwe industrieën. M.a.w. het Eilandsbestuur sloeg twee vliegen in één klap n.l. in de 1e plaats werd t.b.v. de bevolking van Aruba die sedert jaren gebukt ging onder het probleem van watertekort voor eens en voor altijd naar behoren in deze sociale behoefte voorzien en in de 2e plaats werd de mogelijkheid voor verdere industrialisatie van Aruba gecreëerd. De vorige keer hebben enkele leden tegen dit basis-projekt gestemd. Nu, bij de gedachtenwisseling en behandeling van de aan de orde zijnde projekten, projekten die mogelijk zijn geworden dank zij de basis-projekten door goedkope elektriciteit mogen wij straks na de stemming deze enkele leden toeroepen: "Beter ten halve gekeerd, dan ten hele verdwaald." Mijnheer de Voorzitter, de eerste resultaten houden nu reeds in de vestiging van enkele chemische industrieën en wel een amoniakfabriek en enkele kunstmest-fabrieken, die investering van ongeveer 80.000.000 Antilliaanse guldens geheel van particuliere zijde vertegenwoordigen. Hiermee is dit nog jonge Eilandsbestuur op korte termijn erin geslaagd om belangrijke verbreding van onze welvaartsbasis te bewerkstelligen. De behoefte van de verbreding van onze welvaartsbasis behoeft dunkt mij geen betoog. Zijn wij goed ingelicht, dan zijn er nu reeds sprake van andere grote projekten aan de voorbereiding waarvan nu reeds gewerkt wordt. Mijnheer de Voorzitter, de vestiging van bovengenoemde industrieën brengt natuurlijk met zich mee dat Aruba bepaalde faciliteiten moet bieden. Het is over de verwezenlijking van deze faciliteiten, dat de Eilandsraad zich van-

avond moet uitspreken. Het komt ons daarom dan ook voor, gezien het voorgaande, dat t.a.v. deze projekten die voor de infrastructuur van onze ekonomie van zo'n groot belang zijn, dat het voor eenieder een groot genoegen moet zijn om te kunnen meewerken aan de verwezenlijking van het een en ander. Zoals ik reeds zei, Mijnheer de Voorzitter, zal de investering van particuliere zijde een bedrag van ongeveer 80.000.000 Antilliaanse guldens vertegenwoordigen, terwijl met de Overheidsprojekten gemoeid zal zijn: voor de industriehaven van Barcadera een bedrag van 10½ miljoen, voor de fosforzuurfabriek 14 miljoen en 38 miljoen voor de water en elektriciteitsfabriek. Met dien verstande echter, dat de uitbreiding voor de water en elektriciteitsfabriek niet alleen gebaseerd is op de te vestigen chemische industrieën, maar ook levering aan de Lago. Naast deze werken, Mijnheer de Voorzitter, komt de verbetering aan de haven in Oranjestad, waarmee een bedrag van 5.000.000 Antilliaanse guldens gemoeid zal zijn. De vergroting en verbetering van het bestaande vliegveld voor een bedrag van 17½ miljoen, welke verbetering met zich meebrengt dat ook Aruba Jet-vliegtuigen zal kunnen ontvangen. Mijnheer de Voorzitter, over geld beschikken we niet evenals het geval was toen we de waterfabriek moesten bouwen, Nederland heeft ons toen de helpende hand geboden, middels een garantie voor een lening via de Antilliaanse Regering, na goedkeuring door de Staten van de Nederlandse Antillen. Ook nu is er niet tevergeefs om bijstand aangeklopt bij de Nederlandse Regering. In het kader van de onderlinge bijstand en in de geest van het Statuut heeft Nederland weer getoond de Nederlandse Antillen, in casu, Aruba de helpende hand wederom te willen bieden. Ik mag dan ook namens de gehele Arubaanse gemeenschap de Nederlandse Regering dankzeggen voor deze hulp en bijstand.
Mijnheer de Voorzitter, mede dank zij de beslissing van de Lago Transport Oil Co. om voor een bepaalde hoeveelheid elektriciteit van het Eilandgebied af te nemen, zullen wij in staat zijn deze elektriciteitsfabriek op te zetten van zodanige capaciteit, dat het voor het Eilandgebied Aruba mogelijk zal wezen om op ekonomische wijze bijzonder goedkope elektriciteit te bieden aan derden. De mogelijkheid is dan niet uitgesloten dat bevestiging van industrieën, waartoe inmiddels definitief werd besloten, binnen afzienbare tijd gevolgd zal worden door meerdere industrieën en dit, Mijnheer de Voorzitter, is wat ik bedoel met: Regeren is vooruitzien. Ik denk nog met genoegen terug aan de woorden van Ingenieur Finkeldey, bij de in gebruikstelling van de waterfabriek ondermeer zei hij "ik beweer niet een filosoof of een profeet te zijn, wel wens ik gaarne dit in Uw herinnering te prenten, dat de geschiedenis van al hetgeen tot stand is gekomen ter bevordering van het leven van de mens heeft uitgewezen dat deze geschiedenis niet behoort aan degenen met weinig vertrouwen in zichzelve, de zwakkelingen. De geschiedenis van het heden en de toekomst zal werkelijkheid worden door diegenen, die doen, die presteren en die volkomen geloof en vertrouwen stellen in zichzelve om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien."

Mijnheer de Voorzitter, er is veel gepresteerd tijdens de voorbereidingen en besprekingen die aan de verwezenlijking van deze projekten voorafgingen, meer nog dan wij zouden durven vermoeden. Moeilijkheden, tegenslagen die altijd te verwachten zijn, bij voorbereidingen van projekten van dergelijke omvang. Deze moeilijkheden en tegenslagen werden overwonnen. Een woord van lof en dank aan de heren, die belast waren met deze voorbereidingen is hier dan ook alleszins op zijn plaats. Ook de tegenwerking, die het Eilandbestuur plaatselijk moest of misschien nog zal moeten ondervinden, zullen overwonnen worden. Het Eilandbestuur zal voortgaan op de eenmaal ingeslagen weg. Het streven blijft: Aruba's welvaart zoveel mogelijk te verbreden, waardoor

eens de werkeloosheid op dit eiland tot het verleden zal gaan behoren. Onze fraktie is bereid de verantwoordelijkheid mede te dragen en daarom zal deze fraktie straks bij de stemming haar volle goedkeuring hechten aan Uw verzoek. Ik dank U.

DE HEER D. FLEMMING: Mijnheer de Voorzitter, gaarne wil ik van de gelegenheid gebruik maken om enkele woorden te spreken omtrent deze urgentieplannen. Ik wil het liever in het papiaments dòen.
Señor Presidente, en vista cu nos a llega na e ultimo punto di agenda cual ta un punto di suma importancia pa pueblo di Aruba y unda mi ta weitando cifranan grandi mi ta hanjami cu e necesidad di expresá algun palabra na Bestuurscollege en vista di e projektonan sperando cu Bestuurscollege lo tuma bon nota di mi palabranan. Ami como representante di pueblo y a la vez representante di un liga di obrero mi kier expresá mi sentimentonan awe nochi den Eilandsraad y sperando cu Bestuurscollege lo tuma bon nota di mi palabranan. Mi ta pidi Bestuurscollege pa percura pa es obreronan cu ta wordu tuma na e trabounan aki cu nan wordu paga cu un salario adecuado. Mi no kier weita majan pa e obreronan wordu paga mescos cu nan ta wordu paga na werkverschaffing, pasobra al momento cu esei socedé ta nificá cu nos como representante di pueblo ta di acuerdo pa nos exploita obreronan y ora obrero wordu exploita ta nifica cu ta e contratistanan grandi ta esei nan ta benificia mas tanto di e plaka cu ta wordu hanja for di Hulanda. Esei tambe mi kier trece na conocemento di Bestuurscollege cu mi no kier tende tampoco di ningun clase di discriminacion. Mi ta spera cu en vista cu nos madre patria Hulanda ta di acuerdo pa yuda nos cu e plannan aki, mi ta kere cu ta muy justo cu toer obreronan cu no tin trabou ariba Aruba cu nan lo hanja un pan pa cria nan famianan y tambe na un salario decente. Tambe mi kier hala atencion di Bestuurscollege cu mi no tin nada contra entregamento di corriente na Lago, pero Bestuurscollege tambe mester tene na consideracion cu Lago kisas lo hanja e prijs di corriènte mas barata y e ora ey Lago tambe por baha algun di su unidadnan den powerhouse y esei tambe lo causa algun di e obrero tambe por perde nan trabou. Pesei mi ta papia y mi ta suplika Bestuurscollege pa tuma bon nota di mi palabranan cu mi ta expresa awe nochi como representante di pueblo, tambe como representante di un liga di obrero ariba Aruba. Masha danki.

(vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, aangezien wij aan het laatste agendapunt zijn gekomen, wat een zeer belangrijke zaak is voor de Arubaanse bevolking en daar ik hoge getallen zie, vind ik het noodzakelijk, t.a.v. de projekten enkele woorden tot het Bestuurscollege te richten in de verwachting, dat het Bestuurscollege goede nota zal nemen van mijn woorden. Ik als volksvertegenwoordiger en tegelijkertijd vertegenwoordiger van een vakbond wil vanavond in de Eilandsraad mijn gevoelens uiten, terwijl ik verwacht dat het Bestuurscollege mijn woorden wel ter harte zal nemen. Ik vraag het Bestuurscollege om de arbeiders, die voor deze werken aangenomen worden een goed loon te betalen. Ik wil later niet zien, dat de arbeiders op dezelfde wijze als bij de werkverschaffing worden betaald omdat wanneer dit zou gebeuren het betekent, dat wij als volksvertegenwoordigers het eens zijn met het uitbuiten van arbeiders en als de arbeiders worden uitgebuit dan betekent het, dat de grote aannemers zichzelve te goed doen met het geld dat uit Holland verkregen wordt. Dit wil ik ook ter kennis van het Bestuurscollege stellen; ik wil ook van geen enkele discriminatie horen. Ik verwacht, gezien het feit dat het moederland Holland besloten heeft ons te helpen dat het rechtvaardig zal zijn dat al de arbeiders zonder werk op Aruba de kost zullen kunnen ver-

dienen om hun gezin te onderhouden en dan ook tegen een behoorlijk loon. Verder wil ik het Bestuurscollege mededelen, dat ik er niets op tegen heb dat er elektriciteit aan de Lago wordt geleverd, maar het Bestuurscollege moet ook in overweging nemen, dat de aan de Lago dan stroom goedkoper zal worden geleverd en dan kan de Lago enkele van zijn eenheden in de elektrische centrale stopzetten en dat/met zich meebrengen, dat verschillende arbeiders hun werk kunnen verliezen. Daarom spreek ik mijn mening hieruit en druk ik het Bestuurscollege op het hart om de woorden, die ik vanavond als volksvertegnewoordiger en als vertegenwoordiger van een vakbond heb uitgedrukt goed op te nemen. Dank U. /zal

DE HEER M. CROES: Mijnheer de Voorzitter, bij brief van 29 juli 1961 van Uw College werd de Eilandsraad gevraagd of hij zich in beginsel kan verenigen met de urgentieplannen t.b.v. het Eilandgebied zoals ze daarin werden ontvouwd. Ik zal U de opsomming van al deze plannen besparen. Ik ben intussen de heren Werleman en Leonardo zeer erkentelijk omdat zij dit reeds hebben gedaan. Zoals de heer fraktieleider van de A.V.P. reeds naar voren heeft gebracht in onze fraktie na ampele overweging en met het nodige voorbehoud bereid zich in beginsel te verenigen met de voorgestelde plannen t.b.v. Aruba. Als fraktielid wil ik nog de volgende visie naar voren brengen. Een belangrijk gemis tot afronding van deze plannen zoals aan de Eilandsraad aangeboden is volgens mij de afwezigheid van een ekonomische prognose van de invloed van deze kapitaalsinvestering op onze ekonomische gemeenschap. Indien het Bestuurscollege nog niet zulk een prognose heeft doen opstellen, dan is het zeker aanbevelingswaardig om dit alsnog te laten doen. De overgelegde cijfers en staten met betrekking tot de verwachte bedrijfsresultaten zijn nuttig voor een bedrijfsekonomische beoordeling. Het sociaal-ekonomisch impakt op onze eilandelijke huishouding worden echter geenszins in weergespiegeld. M.a.w. wat zal het netto-resultaat van deze kapitaalsinvestering zijn op de werkgelegenheid, op het nationaal inkomen? De pogingen om het werkeloosheidsprobleem tot oplossing te brengen en om onze ekonomische weerbaarheid te versterken vergen in de eerste plaats bedrijven die bedrijfs-ekonomisch verantwoord zijn die ter zelfde tijd zoveel mogelijk sociaal nut afwerpen. Zolang een deskundig prognose niet beschikbaar is blijft de grote van het sociaal nut van onbekende grootheid voor ons. In dit geval treedt het risico-element duidelijk aan het licht bij de beslissing om te investeren. Nuchter moeten wij onder ogen zien, Mijnheer de Voorzitter, dat in investering ten bedrage van ongeveer F. 85.000.000,-- dat betekenen een last van een direkte last van F. 1.500,-- per hoofd van de bevolking per iedere man, vrouw en kind op het eiland. Zelfs zonder behulp van de ekonomische prognose is het echter voor ons allen wel recht duidelijk, dat de urgentieplannen voor ons liggen geen definitieve oplossing zullen brengen voor onze noden. De snelle bevolkingsaanwas en ons beperkt ekonomisch potentieel bemoeilijken nu eenmaal zulk een oplossing. In de nabije toekomst zal het wederom noodzakelijk blijken om aanzienlijke kapitalen te storten in de verdere ekonomische ontwikkeling van ons eiland. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, is het juist van zulk een groot eminent belang, dat onze eerste schreden op de weg van grootscheepse opbouw met zorgvuldige planning en diepe verantwoordelijkheidsbesef dienen te geschieden. Volgen wij deze weg dan zullen wij in de toekomst wederom met vertrouwen en in goede gemoede een beroep kunnen doen op de Koninkrijkspartner Nederland en indien nodig op de internationale kapitaal-markt en de ontwikkelingsfondsen. Volgen wij deze weg niet dan sluiten wij onszelf uit voor verdere hulpverlening.

T.a.v. de meritus van verscheidene projekten wil ik thans niet uitwijden.

Met betrekking tot het geheel wil ik mijn mede-raadsleden in overweging geven om nuchter onder de ogen te zien, dat met uitzondering van de haven - en vliegveld - verbetering, die voor de bevordering van het toerisme van belang worden geacht de interpendentie van de projekten van zodanige aard is, dat de labiliteit van ons ekonomisch bestel niet wordt opgeheven. Ondanks deze beknopte aantekeningen meen ik, in volledige onderschrijving van hetgeen reeds door de heer Eman naar voren is gebracht, mijn principiele goedkeuring aan de voorstellen, zoals door het Bestuurscollege aan ons voorgelegd, niet te mogen onthouden.

DE HEER F. HERNANDEZ: Mijnheer de Voorzitter, ik mag niet nalaten mijn waardering uit te spreken voor de techniek, die hier gebruikt wordt ter bevordering van de industrievestiging. De plannen zullen spoedig realiteit worden en de industrie zal hier voor het eerst in embryonale toestand een plaats in de ekonomie innemen. Maar het creeren van industrie is niet voldoende, industrie is niet een doel, ook niet een einde. Nadat industrieën geboren worden, kunnen zij alleen groeien en vruchten dragen wanneer zij door voorzichtige ondernemende mensen geleid worden. Mensen die dus met beleid te werk gaan. Een stroom van belangrijke gebeurtenissen zet zich op het ogenblik in beweging. Om bepaald te noemen grote ontwikkelingsplannen voor Centraal en Zuid-Amerika. Hierbij zal Aruba in de toekomst zeker de gelegenheid te baat grijpen. Wanneer de Euromarkt voor ons werkelijkheid zal zijn geworden, zal het kans op ruimer afzetgebied met zich meebrengen. Wij zijn nu aan het beginstadium en reeds hierin hebben we reden om geheel tevreden te zijn. Dank U.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in de le plaats wil ik antwoord geven op hetgeen de heer Werleman naar voren heeft gebracht in deze vergadering. Hij heeft zich in zijn betoog uitgelaten in de zin, dat hij uitgaat van de veronderstelling, dat alle werken zullen worden aanbesteed. Dit is inderdaad de bedoeling voor het merendeel der projekten, toch meen ik nu de heer Werleman dit heeft opgemerkt in deze openbare vergadering, dat ik er goed aandoe om er meteen bij op te merken, dat de mogelijkheid niet uitgesloten is, dat wat betreft de verlenging van de startbaan, d.w.z. de aanleg van de baan zelf, dat wij dat in eigen beheer gaan doen. Dit is zeer wel mogelijk en dat zal waarschijnlijk niet hoeven te worden uitbesteed. Dit doe ik alleen maar volledigheidshalve. De heer Werleman heeft het gehad over het lage bedrag waarvoor de Atlantic Gulf & Pacific Co heeft ingeschreven voor het baggerwerk te Barcadera. Inderdaad was dit bedrag stukken lager dan onze raming toch moet ik waarschuwen voor te vroege optimisme, er zijn nog andere werken, die moeten plaatsvinden te Barcadera, zoals de aanleg van de kademuur, die moet nog aanbesteed worden en dat zou eventueel ook nog kunnen tegenvallen, dus wij moeten nog niet te gauw "ho roepen voor wij over de brug zijn," maar wel ben ik het met de heer Werleman eens, dat deze eerste phase in deze industriehaven inderdaad een belangrijke meevaller betekent en dat is natuurlijk prettig nieuws.
De heer Werleman heeft tenslotte gevraagd welke vorderingen er zijn gemaakt met de besprekingen met de Nederlandse Regering t.a.v. de financiering. Mijnheer de Voorzitter, ik kan daarop als volgt antwoorden. De besprekingen met de Nederlandse Regering over de financiering van deze projekten worden uiteraard gevoerd door de Antilliaanse Regering en de Minister van Financien van de Antillen in het bijzonder. Het is het Bestuurscollege bekend dat deze besprekingen zich thans in het eindstadium bevinden. Het is ons ook bekend dat de zaken er zo gezegd zeer goed voorstaan. Het is mij niet toegestaan om vooruit te lopen op officiele bekendmaking van de Nederlandse Rege-

ring dus ik zal moeten volstaan met de mededeling, dat het Bestuurscollege aan de hand van de inlichtingen die haar ter beschikking staan het vertrouwen heeft of de verwachting koestert, dat de financiering van deze projekten inderdaad in orde zal komen en wel volgens de gedragslijnen, zoals wij hier in de stukken naar voren hebben gebracht.

De heer Marcial de Cuba wil ik dankzeggen voor zijn vriendelijke woorden en woorden van vertrouwen, die hij geuit heeft t.a.v. deze projekten aan het Bestuurscollege. Ik doe dit uiteraard namens het Bestuurscollege.
Ook stel ik het zeer op prijs, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Britten niettegenstaande zijn drukke werkzaamheden en hij dus niet in staat was om de stukken te bestuderen, toch aanleiding heeft kunnen vinden om ons te voorspellen dat hij straks voor deze projekten zal stemmen. Mijnheer de Voorzitter, ik moet eerlijk zeggen dat wij dat zeer op prijs stellen.
De heer Leonardo, Mijnheer de Voorzitter, dank voor zijn woorden van vertrouwen. Hij heeft mij gevraagd of de hoop uitgesproken, dat er voort zal worden gegaan met de bestudering van ook andere mogelijkheden en ook de heer Finck heeft later in zijn betoog gesteld, dat hij de verwachting koestert, dat dit wat nu gaat gebeuren aanleiding mag wezen voor nog nieuwe industrieën. Mijnheer de Voorzitter, misschien staat U mij toe om hierop te reageren in zoverre, dat ik deze heren kan mededelen, dat dit verzoek van hen niet alleen zal worden ingewilligd, maar dat het Bestuurscollege nu bezig is met andere projekten, zeer grote projekten waar nu niet overgesproken/worden en dat deze grote projekten zeer belangrijk kunnen wezen voor de verdere ontwikkeling van de welvaart van Aruba. Deze projekten waar nu reeds hard aangewerkt wordt maken een goede kans van slagen. Het Bestuurscollege hoopt dan ook om binnen afzienbare tijd hiermede weer in de Raad te kunnen komen. /zal

De heer Geerman heeft enkele vragen gesteld. Die heeft o.m. gevraagd wanneer het havenprojekt zal worden gegund? Wanneer de bouw van het water- en elektriciteitsfabriek? Wanneer beginnen in het algemeen de werkzaamheden? Mijnheer de Voorzitter, het ligt in de bedoeling om thans met de meeste spoed zodra deze Raad het Bestuurscollege eventueel de nodige toestemming heeft verleend de handen aan het werk te slaan. Er zijn nog enkele kwesties die afgehandeld moeten worden, administratief en financieel in casu de voorfinanciering, waar ik later nog op terugkom, maar het ligt wel in de bedoeling om b.v. het baggerwerk te Barcadera nog voor 8 oktober a.s. te gunnen en ook de bouw van de elektriciteitsfabriek, die wat de heer Eman in de Raad gesteld heeft wel het belangrijkste plan van de vijf projekten is, hopen wij ook nog binnen 1 maand te gunnen. Wanneer de werkzaamheden zullen beginnen dat is moeilijk te zeggen, dat ligt helemaal aan de aannemersbedrijven, die dit werk gaan uitvoeren. Er is een zekere mobilisatie-periode nodig voordat de werkzaamheden beginnen, men moet machinerieën en materiaal verschepen, maar ruwweg geschat geloof ik wel dat na 2 maanden of binnen 2 maanden na het aangaan van het contrakt men zal beginnen met de werkzaamheden ter plaatse. Dit geldt dus ook voor de Overheidsprojekten, ik spreek dus nog niet over de bouwwerken van de particuliere investeringen, die kunnen zowel eerder als later beginnen. T.a.v. het havenprojekt kan ik nog mededelen, dat volgens het bestek-voorwaarde men binnen 70 dagen na het gunnen van het werk moet beginnen met de werkzaamheden.
De heer Geerman is zover gegaan om in zijn woorden van erkentelijkheid ook mijn persoon te betrekken en die van Minister Irausquin. Mijnheer de Voorzitter, ik moet hierbij zeggen, dat met alle waardering voor de woorden door de heer Geerman geuit, ik niet kan nalaten om erop te wijzen, dat wat nu

gaat gebeuren, het resultaat is van het werk, zeer veel werk van velen en niet van 1 persoon. Zeer velen hebben zeer hard hieraan gewerkt. Dat de heer Geerman de naam van Minister Irausquin genoemd heeft, stel ik op hoge prijs, want inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, de steun die het Bestuurscollege heeft gehad bij de uitwerking van deze projekten, de onderhandelingen en de bewerkstelliging van het een en ander van de zijde van Minister Irausquin is exeptioneel. Het gaat verder dan men normaal kan vereisen en verwachten van een minister. Het Bestuurscollege en het hele eilandsbestuur en heel Aruba kan inderdaad niet anders dan dankbaar zijn voor een dergelijke steun van deze minister. Uiteraard hebben wij van de steun genoten van de Antilliaanse Regering in zijn geheel, maar ik geloof dat de bijdragen van Minister Irausquin, als minister van Financiën en Welvaartszorg inderdaad noemenswaardig is bij deze gelegenheid. Dan, Mijnheer de Voorzitter, wil ik er nog even opwijzen dat hoewel ik als gedeputeerde met de dagelijkse leiding was belast bij de voorbereiding, ik zeer veel steun heb gehad van alle leden van het Bestuurscollege, de Voorzitter in de le plaats en de Eilandssekretaris en dat het slechts dank zij deze steun en het vertrouwen, dat ik steeds heb mogen genieten van mijn collega het mogelijk gemaakt heeft om in dit tempo dit alles te kunnen bereiken en dan zijn er vele hoofden van diensten, ambtenaren die zeer veel tijd hebben gegeven om een en ander mogelijk te maken. Het opstellen van de rapporten, adviezen en een en ander. Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat het zaak is om ook deze ambtenaren te betrekken bij onze woorden van dank. Het werk is echter nog niet gedaan, er staat nog een heleboel voor de boeg misschien nog veel meer dan er achter de rug staat. We moeten dus niet denken dat we er nu zijn, er moet nog heel veel arbeid verricht worden zowel aan de uitvoering van deze plannen als aan de voorbereiding van nieuwe plannen desniettemin heeft het zin om zo nu en dan met onze gedachte stil te staan en ons dus af te vragen aan wie wij erkentelijk moeten zijn voor hun steun en medewerking.

Dan, Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Eman enkele opmerkingen gemaakt en hij is, heb ik gemerkt, na 5 of 6 jaar nog steeds niet af te brengen van zijn stokpaardje: de bestaande waterfabriek. Ik heb al eens eerder gezegd, het lijkt wel of dat voor de heer Eman een obcessie of een nachtmerrie geworden is en hij is er blijkbaar nog steeds niet van genezen.
Mijnheer de Voorzitter, ik vraag me af hoelang wij nog in de toekomst hetzelfde moeten aanhoren in deze Raad over een projekt dat langzamerhand zo niet een groot succes dan toch wel afgedaan is. Toch moet ik even ingaan, ik word a.h.w. genoodzaakt door de heer Eman om mee te doen om deze oude koeien uit de sloot te halen, want de heer Eman in zijn betoog heeft iets naar voren gebracht, dat in strijd is met de waarheid. Hij heeft n.l. in zijn betoog de overschrijding van het krediet en de financiering van de waterfabriek in grote mate overdreven. Ik wil gaarne aannemen, dat hij het te goeder trouw heeft gedaan. Hij heeft n.l. gesteld, dat behalve de verhoging van 3½ miljoen, die door het Bestuurscollege was aangevraagd hem bekend is dat er nog in feite nog een verhoging bijkomt van 1½ miljoen. Dan komt hij dus op 5 miljoen en dat noemt hij 30%. Mijnheer de Voorzitter, zowel die 5 miljoen zijn overdreven als die 30%. De verhoging is 3½ miljoen d.w.z. ten aanzien van de raming. Er zijn inderdaad ook nog andere uitgaven gemaakt maar dat zijn werken, die er dus later bij zijn gekomen en die dus niet waren opgenomen in de raming van F. 20.000.000,--. Overigens is de overschrijding van F. 3.500.000,-- op dit werk van 20 miljoen helemaal niet iets om van te schrikken want dit is een heel normale gang van zaken over de hele wereld bij de bouw van dergelijke projekten. Ik wil er zelfs opwijzen, dat heel dichtbij Aruba, heel dichtbij zelfs, ook een waterfabriek is gebouwd

geworden en dat de overschrijding relatief gezien in verhouding met die van ons wel 2 tot 3 keer zo hoog lag. Ik wil niet zeggen, dat die overschrijding te hoog was, daar mag ik niet over oordelen, maar ik kan U misschien in dit geval wel aan herinneren, dat de overschrijding stukken meer/dan de onze, en daarom kunnen wij eigenlijk alleen maar blij zijn, dat de onze zoveel minder is geweest. Overigens zijn deze overschrijdingen volkomen te verantwoorden; al deze extra uitgaven zijn stijgingen van kosten, die zijn het gevolg geweest van feiten waar het Bestuurscollege niets aan kon doen. Verhoging van vracht-tarieven, vracht voor verscheping van de waterfabriek en nog andere factoren deze zijn alle te verklaren en zijn ook vastgelegd in de rapporten van de kosten van het projekt. Ik meen goed om dit even op te merken voordat men met een verkeerde indruk naar huis gaat. /was

Mijnheer de Voorzitter, de heer Eman is kennelijk eveneens teleurgesteld van de werkgelegenheid die het gevolg zal wezen van de projekten waar wij het nu overhebben. Hij spreekt van enkele honderden personen, terwijl er miljoenen worden geinvesteerd. Mijnheer de Voorzitter, inderdaad is het opvallend, dat er zoveel miljoenen moeten worden geinvesteerd in dergelijke fabrieken om een bepaald doel te bereiken en dat de werkgelegenheid daarbij, zo op het eerste gezicht, lijkt tegen te vallen. Echter indien men de ontwikkeling van de industrie in de wereld heden ten dage bekijkt en die van de chemische industrie in het bijzonder, dan moet men konstateren, dat dit soort industrieën steeds en steeds meer kapitaalsintensief is. Deze industrieën zijn kapitaalsintensief en niet arbeidsintensief, daar kunnen wij nu eenmaal niets aandoen. We kunnen alleen maar verheugd zijn,dat men bereid is van particuliere zijde zoveel miljoenen te investeren op Aruba en als dan deze werkgelegenheid in de eerste instanties enigszins tegenvalt, laten wij niet vergeten dat behalve de direkte werkgelegenheid deze projekten met zich medebrengen ook indirekte werkgelegenheid. Al deze fabrieken brengen dienstverlening met zich mee, velen op het eiland zullen werk kunnen verrichten zonder dat ze op de pay-roll staan van de chemische industrie, maar toch indirekt ten behoeve van deze industrie. De ervaring in Nederland heeft geleerd, dat het programma van de afgelopen tien jaren voor de industrialisatie van Nederland, dat de werkgelegenheid, die men berekend had, dus voor de industrialisatie-programma van Nederland, dat die uitkwam conform de schattingen. Maar dat de indirekte werkgelegenheid vanwege de dienstverleningen het viervoudige was van wat men geschat had. Onderschat dit niet, dus niettegenstaande het feit, dat deze industrieën meer kapitaalsintensief zijn dan arbeidsintensief, geloof ik toch, dat wij niet pessimistisch moeten zijn, integendeel, dit zijn de industrieën van de toekomst, dat is al belangrijk een industrie die toekomst heeft en dat is bij de chemische industrie zeer zeker te zeggen en Mijnheer de Voorzitter, dan is het ook belangrijk om ons te realiseren dat als men eenmaal begonnen is op Aruba met de chemische industrie t.a.v. bepaalde projekten, dat de mogelijkheid zeer wel bestaat, dat deze chemische industrieën zich gaan toeleggen op andere produkten. Dit is een typisch gebeuren in de chemische industrie van heden ten dage, dat men begint met enkele hoofdprodukten en dat men op den duur overgaat om bepaalde bijprodukten ook in gebruik te nemen en te verwerken voor andere produkten. Van het ene komt het andere men heeft dus/chemische industrie/in zeer veel een z.g. chain-reaction en Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dan ook dat de chemische industrie op Aruba hoewel die nu reeds in het eerste stadium al vrij groots zal worden opgezet en zeer goede kans maakt om nog verder te worden uitgebreid. In dit verband misschien is het interessant om mede te delen, dat de chemische industrieën nu reeds hebben aangevraagd een optie op industrieterreinen ten noorden van de terreinen die zij nu gaan gebruiken zulks in verband met de mogelijke uitbreiding. De heer Eman heeft

naar voren gebracht, Mijnheer de Voorzitter, dat vooral t.a.v. de niet-rendabele projekten nog niet vaststaat welke hulp wij zullen krijgen met bebetrekking tot de financiering. In zekere zin heeft de heer Eman gelijk, dat dat nog niet helemaal vaststaat maar wel, Mijnheer de Voorzitter, moet ik er even opwijzen, dat in de stukken duidelijk is gesteld en in elk geval in de huishoudelijke vergadering naar voren is gebracht, dat de Nederlandse Regering zich bereid heeft verklaard in de eerste plaats om deze niet-rendabele projekten om die voor het volle pond te helpen financieren door middel van een garantie op een lening. Dat deze lening met de rente voorlopig door de Nederlandse Regering zal worden betaald. Dat dan deze niet-rendabele projekten zullen worden opgenomen in het tienjarenplan en dat dan zal worden bepaald aan de hand van de financiele draagkracht van de Nederlandse Antillen in welke mate de Nederlandse Regering ons zijn steun zal verlenen. Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat dat de mooiste oplossing is, die men kan wensen want nooit kunnen wij eisen, dat wij zelf minder bijdragen dan onze draagkracht is. Wij kunnen steun vragen nadat wij zelf gedaan hebben wat we hebben kúnnen doen. We moeten in de eerste plaats zelf bereid zijn om bij te dragen. Dus dat men de voorwaarde stelt in Nederland, dat wij zelf bijdragen binnen onze draagkracht, dat is redelijk maar daar zijn wij ook toe bereid. Maar het feit, dat de Nederlandse Regering van haar kant heeft toegezegd, dat haar bijdrage zal worden gebaseerd op onze financiele draagkracht is ook voor ons weer een veilig gevoel, dat men rekening zal houden met onze draagkracht. En daarom, Mijnheer de Voorzitter, geloof ik, dat wij met een gerust hart de toekomst tegemoet kunnen zien, ook de financiele toekomst t.a.v. deze niet-rendabele projekten.
De heer Eman heeft het gehad over de/financiering van onze projekten en dat er dus gesproken zal worden met enkele bankinstellingen in Nederland t.a.v. deze voorfinanciering. Het is een feit, dat een voorfinanciering nodig zal wezen, indien wij zo spoedig mogelijk willen beginnen met de verwezenlijking van onze projekten. Immers zal de toezegging van de Nederlandse Regering de steun door hun aangeboden moeten worden verwerkt naar Rijkswet. Deze Rijkswet moet worden behandeld in de Raad van Staten in de 2e Kamer en 1e Kamer. Mijnheer de Voorzitter, dit kan maanden duren. Daar kunnen wij inderdaad moeilijk opwachten, vandaar dat er sprake is van een voorfinanciering. Deze voorfinanciering is mogelijk, omdat een consortium van financiele instellingen in Nederland zich bereid heeft verklaard om onze uitgaven, in verband met onze projekten, voor te schieten om ons dus t.b.v. deze projekten de financiering a.h.w. voor te schieten in de vorm van een voorfinanciering, vooruitlopende op de Rijkswet. Nu heeft de heer Eman gezegd, dat we ervoor moeten waken dat we de Staten-Generaal en de Nederlandse Regering niet teleurstellen en dat we geen schade doen aan het vertrouwen in ons zelf. Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Eman de verzekering geven, dat ook t.a.v. de voorfinanciering en alles wat eraan vastzit zal worden geregeld in overleg met de Minister van Financien van Nederland, dus met de Nederlandse Regering. Deze voorfinanciering vindt dus plaats met medeweten en goedkeuring en zelf met medewerking van de Nederlandse Regering, waarbij ik dus nog erop moet wijzen zoals U bekend, de Nederlandse Regering zich bereid heeft verklaard de rente van deze voorfinanciering gedurende de bouw van de projekten althans voor haar rekening te nemen. /voor

De heer Eman kan ik, Mijnheer de Voorzitter, verder geruststellen, dat het inderdaad in de bedoeling ligt dat de deskundigen ook gedurende de bouw toezicht zullen hebben op de uitvoering, voor zover het nodig is. De heer Eman heeft ook als voorwaarde gesteld, (ik weet niet of dat een voorwaarde is van de heer Eman of van de Raad) maar desniettemin moet ik er wel op ingaan dat

bij ingaande afwijkingen op deze projekten de Raad hierin wordt gekend.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil gaarne de heer Eman deze toezegging doen, want dat is in ieder geval de bedoeling van het Bestuurscollege om wanneer er ingrijpende wijzingen komen in deze projekten, die dus afwijken van datgene wat wij voorgelegd hebben aan de Raad voorzover er dus ingrijpende wijzingen zijn, die niet van ondergeschikte aard zijn, inderdaad de Raad op de hoogte te houden.
Dan heeft de heer Eman gevraagd om landskinderen de voorkeur te geven bij de werkgelegenheid en geen discriminatie vanwege politieke gezindheid. Mijnheer de Voorzitter, ik kan de heer Eman hierop antwoorden dat het in de bedoeling ligt om bij het aanwerven van mensen voor wat de Overheid betreft dit te baseren op twee factoren:
In de eerste plaats: de vakkennis van de man, de capaciteit, de werklust, en op de tweede plaats: de sociale behoefte van het gezin van deze man. We zullen dus rekening houden met de capaciteiten van de man, die werk zoekt en de behoefte die zijn gezin heeft aan het inkomen, dat zijn de factoren of de basis waarvan wij werk zullen geven, voorzover dat in onze handen ligt.
Ik heb op de rede van de heer Finck gereageerd.

De heer Flemming, die gesproken heeft als lid van de Raad en Liga di obrero kan ik tot mijn spijt uiteraard alleen maar beantwoorden als lid van deze Raad en het komt op hetzelfde neer als wat de heer Eman naar voren gebracht heeft, bovendien heeft hij nog gesteld dat hij erop rekent dat de lonen: e salarionan di e obreronan lo ta adecuado. Señor Presidente no tin ningun motibo pa kere cu e obreronan lo wordu paga di otro manera cu nan a wordu paga semper ora cu e contratistanan a bin traha aki na Aruba sea pa Lago, sea pa Gobierno. Mi no ta weita pakiko Señor Flemming mester ta asina preocupa cu e projektonan aki no ta kai bao werkverschaffing y segun mi, Señor Presidente, ta e intencion cu e obreronan aki lo wordu paga normaalmente mescos cu nan ta wordu paga ora nan ta bai traha na Kellogg of na Chicago Bridge of cualkier di nan esei ta e bedoeling. Personalmente esei no ta den man di Gobierno e contratistanan mester paganan pero mi no ta weita ningun motivo pa tin tanto miedo.
Señor Flemming tambe a hala nos atencion ariba e peliger cu si Lago bai tuma corriente fei nos e ora esei por causa e lay-off den e power-plant nan na Lago. Segun mi ta comprende na Lago esei no ta nan intencion pasobra comprando corriente fei nos nan intencion ta di mantene e planta cu nan tini. Cu otro palabra e elektricidad cu nos lo bai bende cu Lago lo ta extra y loke ta pasa ta en enbez di Lago extende su power-plant, enbez di pone mas units acerca nan ta tumando elektricidad aki fei nos. Esaki ta di gran importancia pa nos pasobra di e manera aki nos por pone nos planta di elektricidad tan grandi cu e por ser un planta economico, produciendo elektricidad na un prijs masha atractivo. Cu otro palabra, gracias na e cooperacion cu Lago a duna nos pa tuma cierto cantidad di elektricidad fei nos, nos ta awo den un situacion cu nos por traha elektricidad ariba un base economico y atractivo. E mesun cooperacion, manera nos toer mes sa, nos a hanja tempo cu nos a traha e planta di awa, caminda Lago tambe te awe ta comprando awa fei nos, lo cual ta facilita henter pueblo pasobra pavia di cooperacion ey nos por traha awa na scala mas grandi y pa e mes motibo ey den un base mas economico.

(vertaling)

..... dat de lonen van de arbeiders behoorlijk zullen zijn. Mijnheer de Voorzitter, er bestaat geen enkele aanleiding om te geloven, dat de arbeiders

anders betaald zullen worden, dan dat ze altijd betaald werden, wanneer er hier op Aruba aannemers werk in uitvoering hadden, hetzij voor de Lago of voor het Gouvernement. Ik zie niet in, waarom de heer Flemming zo bezorgd is met deze projekten, zij vallen niet onder de werkverschaffing en volgens mij, Mijnheer de Voorzitter, is het dan ook de bedoeling, dat deze arbeiders normaal zullen worden betaald net als bij de "Kellogg" of de "Chicago Bridge" of bij welke van die maatschappijen ook. Dat is de bedoeling. Uiteraard is dat niet in handen van het Gouvernement, maar ik vind geen enkele reden om zo bezorgd te zijn.
De heer Flemming heeft ook onze aandacht gevestigd op het gevaar, dat wanneer de Lago elektriciteit van ons gaat nemen, dit met zich mede kan brengen dat er in de centralen van de Lago mensen worden ontslagen.
Zoals ik het begrijp, is dat niet de bedoeling bij de Lago. Want zij is van plan hun centrale te blijven handhaven, terwijl zij toch van ons elektriciteit zal kopen. Met andere woorden, de stroom, die wij aan de Lago zullen gaan verkopen, zal extra zijn. Wat er dus gebeurd is, is dit, dat inplaats dat de Lago haar elektricitische centrale uitbreidt, inplaats van er meer units bij te bouwen zal de Lago bij ons stroom afnemen. Dat is van groot belang voor ons, want daardoor kunnen wij onze centrale zo groot opstellen, dat zij een ekonomisch bedrijf zal zijn, dat stroom maakt tegen een aantrekkelijke prijs.
Met andere woorden, dank zij de medewerking, die de Lago ons toezegt, om een bepaalde hoeveelheid stroom van ons af te nemen, zijn wij in staat om elektriciteit te maken op een ekonomische en aantrekkelijke basis. Eenzelfde medewerking, zoals iedereen wel weet, hebben wij gehad toen wij de waterfabriek gingen bouwen; de Lago koopt tot heden water van ons wat het gehele volk ten goede komt, want door die medewerking, kunnen wij water op grote schaal produceren en om dezelfde reden dan ook op een meer ekonomische basis.

Dan wil ik ook de heer Hernandez dankzeggen voor zijn vriendelijke woorden. Dank U wel, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wij komen thans aan de tweede ronde van de algemene beschouwingen.

DE HEER A. WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar de betrokken gedeputeerde de heer Henriquez dankzeggen voor zijn antwoord. Ik heb wel betoogd, dat in dit geval de aanbesteding van het baggerwerk voor Barcadera, enigszins mee is gevallen, Mijnheer de Voorzitter. Hieruit kunnen we zien, dat er soms meevallers kunnen zijn en soms tegenvallers, het is nu eenmaal zo bij deze werken en dit kan ook misschien een geruststelling zijn voor de heer Eman, die zegt, dat men nu en dan het projekt overschrijdt met enkele miljoenen.
Mijnheer de Voorzitter, dan denk ik, dat ik zeker tekort zal doen indien ik in mijn betoog om over deze projekten niet een woord van dank richt aan het adres van de Standard Oil, aan het adres van de Lago en ook van de chemische fabrieken, welke grote maatschappijen hier op Aruba willen vestigen. Mijnheer de Voorzitter, dit is een blijk, dat men vertrouwen heeft in het eilandgebied en ook in de toekomst van Aruba, dat deze grote maatschappijen met een goede naam Aruba hebben gekozen als plaats van vestiging van zulke grote industrieën. Dank U.

DE HEER L.V. BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, zeer aandachtig heb ik geluisterd naar de bloemrijke woorden van verschillende betogers o.a. wil ik de

woorden van de heer Leonardo onderstrepen: valse propaganda van de politieke tegenstanders. Daarmee bedoelt hij, Mijnheer de Voorzitter, valse propaganda van de oppositie van heden, die de regering van morgen zal zijn. Valse propaganda, Mijnheer de Voorzitter, hebben wij eigenlijk nooit gedaan. Echter hebben wij wel een waarschuwende stem laten horen, die niet als een kreet in de woestijn kan worden beschouwd maar een kreet, die zijn weerklanken negenduizend zeemijl ver in Nederland had kunnen vinden. Door onze waarschuwingen heeft Nederland besloten in de geest van het Statuut de Antillen financieel te helpen maar onder haar controle. En dat is het resultaat van onze kreet en niet een valse propaganda zoals de heer Leonardo beweert.

Mijnheer de Voorzitter, als ik de woorden van de geachte Gedeputeerde Henriquez goed heb gehoord, zou ik hierbij willen voegen dat wij water en elektriciteit goedkoper zullen kunnen verschaffen indien wij deze bidding aan de Westinghouse gunnen, die zeker met 4 miljoen minder is dan aan de General Electric, pardon, ik bedoel, aan de General Electric, die 4 miljoen minder is dan de Westinghouse. Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

DE HEER J. GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zal zeer kort zijn. In de le plaats moet ik mijn dank uitspreken aan de heer Henriquez voor zijn toezegging dat op 8 oktober 1961 de gunning van de havenprojekt zal plaatsvinden en dat binnen 1 maand de gunning van de energie- en waterprojekt zal plaatsvinden. Mijnheer de Voorzitter, ik zou liever niet ingaan op de bloemrijke woorden van de heer Britten. Ik denk, Mijnheer de Voorzitter, dat iedereen, die vanavond hier heeft gesproken het wel gemeend heeft met hun betoog t.a.v. het Bestuurscollege, t.a.v. de hoofden van dienst, t.a.v. iedereen, die hier heeft meegeholpen ter verwezenlijking van deze plannen. Nogmaals mijn dank aan iedereen die eraan heeft gewerkt. Dank U.

DE HEER C.A. EMAN: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik hier zeggen, nu dat onze fraktie de toezegging heeft, dat al de door ons gestelde voorwaarden zullen worden nagekomen althans als wij de toezegging hebben, dat men steeds aan deze voorwaarden zal houden. Mijnheer de Voorzitter, zeer belangrijk is het, dat bij de periode van uitvoering ook van Nederlandse zijde medetoezicht daarop zal worden gehouden. T.a.v. de voorwaarden door mij gesteld, Mijnheer de Voorzitter, dat de Raad periodiek op de hoogte zal worden gehouden van de gang van zaken heb ik geen antwoord mogen krijgen. Ik hoop, dat het in de bedoeling ligt van het Bestuurscollege de Raad periodiek op de hoogte te stellen van de gang van zaken.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Finck beweert sprekende over de houding van onze fraktie vanavond dat het beter is: ten halve gekeerd, dan ten hele verdwaald. Ik geloof niet, dat dit spreekwoord op ons van toepassing is.
Mijnheer de Voorzitter, als wij thans de behandeling volgen van de plannen van het Bestuurscollege inhoudende deze projekten, dan ziet men dat het een heel andere behandeling is dan de behandeling van de vorige plannen, die het Bestuurscollege toendertijd heeft voorgelegd wat betreft de waterdistillatie, wat betreft de hydroponics, wat betreft het hotel.
Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat onze kritiek, die wij toendertijd hebben uitgeoefend mede aanleiding heeft gegeven, dat thans van de Nederlandse zijde neergelegd wordt hoe deze gelden zullen worden besteed en dat bij de uitvoering ook daarop toezicht en controle zal worden gehouden.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez verwijt mij altijd van een zekere nachtmerrie. Een nachtmerrie, die volgens hem nooit zal genezen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, het is moeilijk, om met de heer Henriquez dan samen te

spreken, dat zo'n nachtmerrie bij mij zal genezen wanneer we telkens een paar jaren daarna staan voor het feit, dat wij, zoals door de heer Henriquez zelf erkend 3½ miljoen meer moesten betalen dan oorspronkelijk aan ons was voorgelegd. Op onze inlichting, Mijnheer de Voorzitter, wat betreft F. 1.500.000,-- die alsnog zal blijken, dat de vorige projekten hebben gekost, die wij dan alsnog zouden moeten betalen, Mijnheer de Voorzitter, zal ik blij zijn als het blijkt dat dat niet het geval is, maar, Mijnheer de Voorzitter, we spreken uit ervaring. Verleden keer toen we zeiden, dat de vorige projekten meer zouden kosten dan ons oorspronkelijk was voorgelegd was het de heer Henriquez, die in de eerste instantie dit heeft ontkend. Later moest men met een suppletoire begroting komen om te vragen dat alsnog 3½ miljoen zou worden besteed ter betaling van de kosten van deze projekten. Mijnheer de Voorzitter, indien inderdaad de door ons voorgestelde voorwaarden in acht worden genomen, dan is er inderdaad kans, dat bij de uitvoering van deze projekten men een betere hoop kan koesteren dan in het verleden.

<u>DE HEER E.R. FINCK:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik heb feitelijk geen behoefte aan een 2e spreekbeurt. U staat mij even toe in te gaan op enkele dingen, die gezegd zijn door de leden.
Op de eerste plaats, Mijnheer de Voorzitter, ik acht mij feitelijk ontslagen van de plicht om te reageren op hetgeen de heer Eman telkens weer naar voren brengt, wat betreft meer uitgeven van gelden dan oorspronkelijk gevraagd werd. De heer Eman heeft de gewoonte gehad, Mijnheer de Voorzitter, in de afgelopen jaren telkens dit op een wijze naar voren te brengen alsof het iets duister, iets wazigs is
Nu zegt hij weer 3½ miljoen aangevraagd door het Bestuurscollege, verleend door de Raad maar er is nog 1½ miljoen waarvan gezegd wordt die teveel betaald is. We hebben deze geluiden gehoord over de bouw van het hotel en over verschillende andere dingen, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb toen de heer Eman gezegd dat namens deze fraktie wij bereid zijn wanneer hij met bewijzen ter tafel kan komen dat er inderdaad meerdere gelden uitgegeven zijn die niet verantwoord zijn op de een of andere wijze dat wij bereid zijn omdat dit een democratische fraktie is (we hebben vrijheid te stemmen naar eer en geweten) dat wij bereid zijn mee te werken om van deze gelden, die uitgegeven zouden zijn te zien wat er inderdaad mee gebeurd is. Het is telkens weer, dat men met insinuatie komt van dit bedrag en dat bedrag, Mijnheer de Voorzitter, daarmee zijn wij nog niet geholpen, maar alleen wordt dan door enkele mensen van het publiek gezegd: nou zie je wel de heer Eman heeft erop gewezen, dat er gelden verdwenen zijn en men weet niet/ zijn. Die indruk wil gevestigd worden door de heer Eman, wat ik op zijn zachtst niet elegant vind. /waar of wat ze
Mijnheer de Voorzitter, wanneer de heer Eman hier zegt: onder bepaalde voorwaarden zal mijn fraktie het verzoek van het Bestuurscollege goedkeuren dan wil ik hier aan toevoegen, dat dit alleen maar woorden zijn in de lucht, zonder waarde. Want aan deze voorwaarden heeft het Bestuurscollege altijd voldaan bij de bouw van projekten. Bij ingrijpende wijzigingen, Mijnheer de Voorzitter, is altijd het Bestuurscollege naar voren gekomen "Raad, wat denkt U hiervan". Het is altijd het geval geweest, Mijnheer de Voorzitter. Maar de heer Eman wil doen blijken bij het publiek: ik heb voorwaarden gesteld en als zij zich niet aan die voorwaarden houden, neem ik het niet aan. Mijnheer de Voorzitter, A.V.P. is vrij om er tegen te stemmen, deze plannen worden toch gerealiseerd en we zullen straks zien of inderdaad de A.V.P. tegen is dat hier de ekonomische basis van Aruba verbreed wordt. Dat zullen we straks zien bij de stemming.

Mijnheer de Voorzitter, als de heer Coco Flemming zegt, dat hij hoopt, dat de arbeiders geen laag loon zullen ontvangen, niet onderbetaald zullen worden, zoals nu met de werkverschaffing. Mijnheer de Voorzitter, ik heb dit hier niet willen zeggen vanavond, ik heb het gaarne in een zakelijke sfeer willen houden, maar ook deze indruk wordt gegeven alsof dit Bestuurscollege mensen laat werken voor een heel laag loon. Mijnheer de Voorzitter, we weten allemaal hoe het toegegaan is met de werkverschaffing, maar dan wil ik er dit aan toevoegen, dat dit een gevolg is geweest van het Bestuurscollege van toén, van de A.V.P., die niet vooruit heeft willen zien want als dit Bestuurscollege toen reeds in 1951 aan het bewind was geweest dan had dit Bestuurscollege verder vooruit gezien en dan waren we vier jaren verder dan we nu zijn. Maar ten tijde van het Bestuurscollege van de A.V.P., die almachtig was hier, weten we wel wat er gedaan is. Ik wil er niet op ingaan, Mijnheer de Voorzitter, het is dikwijls gezegd hier maar er werd alleen gewerkt aan plannen en er is aan één man werk verschaft voor de lade, die hij bewaren moest, dat was de man van de lade met de plannen, maar er is nooit iets gerealiseerd geworden. Dus nu vind ik het niet helemaal correkt, dat de A.V.P. nou schreeuwt: Nou, ik waarschuw, de arbeiders moeten goed betaald worden , iedereen moet aan het werk komen, alsof het aan de A.V.P. gelegen is dat deze projekten gerealiseerd zullen worden. Mijnheer de Voorzitter, als het aan de A.V.P. gelegen had, dan waren we nu niet zover om met de waterplant, die nu staat en die thans het basis projekt is van al deze chemische fabrieken, daar zij er toen op hebben tegengestemd. Dan hadden wij deze waterfabriek niet en dan hadden deze projekten niet gerealiseerd kunnen worden.

Mijnheer de Voorzitter, en het laatste wat ik wou zeggen op hetgeen de heer Britten gezegd heeft; of hij nou zegt, dat Nederland zegt: ik houd controle op deze werken of dat Nederland geen controle houdt of dat Nederland medewerking verleent of niet, het feit is dat Nederland vertrouwen heeft in dit Bestuurscollege en de Antilliaanse Regering. Ik weet niet of U dat ook kan zeggen of Nederland veel vertrouwen had toen U en Uw mensen aan de Regering waren. Ik dank U.

DE HEER D. FLEMMING: Señor Presidente, mi a keda masha desapunta loque Señor Finck a caba di expresá. No ta mi intencion awe nochi pa haci politiek aki den pero solamente mi kier a sali na vanguardia di obreronan cu lo wordu poni na trabou na e projektonan grandi aki. Ami claramente mester tin un poco miedo pasobra si nos como representante di pueblo laga sorto di malehemplo nan aki tuma luga, es ta cu e obreronan wordu paga bou di loque nan merece, ta nifica cu nos ta duna e ocasion pa e otro companianan tambe haci mescos cu e obreronan. Ta pesei ami como representante di pueblo mi tin derecho di expresa mi sentimento den Eilandsraad y Señor Finck no por kité ningun momento fo'i mi. Masha danki, Señor Presidente.

(vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer teleurgesteld over hetgene door de heer Finck zonet werd beweerd. Het was helemaal niet mijn bedoeling om vanavond aan poltiek te doen , ik wilde slechts opkomen voor de arbeiders, die bij deze grote projekten tewerkgesteld zullen worden.
Ik moet natuurlijk een beetje bezorgd zijn, want indien wij, als volksvertegenwoordigers toelaten, dat deze slechte voorbeelden plaatsvinden, n.l. dat de arbeiders lager worden uitbetaald, dan wat hen toekomt, dan betekent dit, dat wij een gelegenheid scheppen voor de andere instanties om dit ook te doen met de arbeiders.

Daarom, heb ik als volksvertegenwoordiger het recht om mijn mening naar voren te brengen in de Eilandsraad en de heer Finck kan mij dat recht nimmer ontnemen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER M. CROES: Mijnheer de Voorzitter, de heer Gedeputeerde Henriquez heeft het mij erg gemakkelijk gemaakt, hij heeft niet gereageerd op mijn toespraak dus voor zover dat betreft is de discussie gesloten. Gaarne had ik het hierbij willen houden, Mijnheer de Voorzitter, maar de heer Finck heeft nog aanleiding gevonden om een paar insinuaties te plaatsen aan het adres van mijn fraktie, die ik vanavond nog wil beantwoorden. Als de heer Eman stelling neemt tegen een overschrijding van 3½ miljoen op een projekt van 20 miljoen, dan is dat zijn goed recht, Mijnheer de Voorzitter. Thans entableren wij projekten ter waarde van 85 miljoen.
De heer Henriquez heeft in zijn antwoord aan de heer Eman zelf betoogd dat een overschrijding van 3½ miljoen op een projekt van dergelijke grote zoals ook in een nabuurland is geschied zeer normaal te achten is.
De vrees van de heer Eman kan ik me levendig voorstellen. Op een projekt van 85 miljoen, Mijnheer de Voorzitter, geschat naar eenzelfde marge van overschrijding, zal de overschrijding 14 miljoen bedragen en zijn wij algauw de 100 miljoen gepaseerd bij onze investering.

Ook de kritiek van de heer Finck t.a.v. onze houding vanavond, Mijnheer de Voorzitter, vind ik niet elegant. De heer Finck heeft gezegd, hardop geroepen, dat de A.V.P. vrij is om tegen te stemmen./ten alle tijde wanneer wij van oordeel zijn, dat projekten niet in het belang van Aruba zijn en we hebben van dit recht verschillende malen gebruik gemaakt. Deze keer hebben wij na ampele overweging goed gevonden om in beginsel een goedkeuring hieraan te hechten. Onze principiele goedkeuring, Mijnheer de Voorzitter, laat nog ampele plaats open om van mening te verschillen over de verschillende details en het is niet onmogelijk, dat in de toekomst nog meningsverschillen zúllen voorkomen t.a.v. deze projekten maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat we tegen de projekten in het geheel zijn. Verder, Mijnheer de Voorzitter, vind ik dat de heer Finck in strijd is met de woorden van de heer Geerman, ik weet niet precies wie van beide de fraktieleider van de P.P.A. is aan de overkant, want de heer Eman heeft tot 3maal toe de hoop uitgesproken dat de A.V.P. vanavond vóór zal stemmen. En in de le ronde heeft de heer Finck persé nog hardop geroepen dat het: "beter is ten halve gekeerd dan ten hele verdwaald". Ik kan de houding van de heer Finck, die anders zeer consekwent is, vanavond helemaal niet bewonderen, het siert hem helemaal niet .

Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Eman verschillende voorwaarden gesteld heeft, waar het Bestuurscollege reeds akkoord mee is gegaan dat is ook zijn goed recht, wetende, dat het Bestuurscollege er reeds mee akkoord gaat, maar om dit nog eens duidelijk in de Raad tot uitdrukking te brengen. Dit is het goed recht van de heer Eman en ik zie niet in waarom hier zo'n groot kabaal om behoeft te worden gemaakt. Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

DE HEER O.S. HENRIQUEZ, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, slechts enkele sprekers in de 2e ronde behoeven, naar mijn gevoel, reactie mijnerzijds. De heer Britten heeft gezegd, dat hij hoopt dat door de gunning te geven aan de General Electric dit F. 4.000.000,-- minder zal wezen dan bij Westinghouse. Mijnheer de Voorzitter, ik kan ermee volstaan om erop te wijzen, dat de gunning niet aan de orde is, het gaat slechts over de principiele uitspraak van de projekten, er wordt dus vanavond niet over de gunning gesproken, die is dus niet aan de orde.

/Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, we zijn vrij om tegen te stemmen

Dan heeft de heer Eman nog opgemerkt, Mijnheer de Voorzitter, dat hij geen antwoord heeft gekregen op een van zijn vragen. Inderdaad ik wil dus alsnog antwoorden op zijn verzoek of de Raad periodiek op de hoogte zal worden gehouden van de gang van zaken. Nu moet ik zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat het in de bedoeling lag om ons slechts tot de Raad te wenden, indien er zich dingen voordoen, die afwijken van de verwachtingen. Uiteraard is het ook de bedoeling om de eind-resultaten voor te leggen aan de Raad. Verder is er een afspraak met de Nederlandse Regering om periodiek overzichten te maken t.b.v. de Rijksaccountantsdienst, dat zijn dus financiële overzichten. Mocht het zijn, dat de heer Eman daarop doelt, dat de Raad ook inzage krijgt van de periodieke verslagen van het financieel beheer, de financiële administratie dan geloof ik, Mijnheer de Voorzitter, dat er geen bezwaar bestaat om van dezelfde verslagen, die worden opgesteld en verzonden t.b.v. de Nederlandse Regering daarvan gelijksoortige afschriften te richten en te verzenden aan de Raad als ze daarover eens zijn dan geloof ik, Mijnheer de Voorzitter, dat ik dat gaarne kan toezeggen.
Dan heeft de heer Eman mij dus nu duidelijk gemaakt, dat de nachtmerrie eigenlijk niet het gevolg was van de projekten alszodanig, maar door de overschrijding,waarvoor hij verantwoordelijkheid draagt. Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat wij in de toekomst de heer Eman geen nieuwe nachtmerrie hoeven te bezorgen. .
Dan moet ik tot mijn spijt konstateren dat ik de heer Max Croes inderdaad niet heb beantwoord. Ik wil hem dus mijn verontschuldigingen aanbieden. De schuld ligt bij de vele blaadjes van de blocnote, ik heb per ongeluk een blaadje overgeslagen. De heer Max Croes heeft zich op het ekonomisch en sociale vlak begeven in zijn betoog en hij heeft ook geconstateerd dat hij het gemis heeft gevoeld aan een ekonomisch prognose in verband met de invloed, die de kapitaalsinvesteringen op onze gemeenschap zouden hebben. Mijnheer de Voorzitter, zo'n prognose zou ik graag zien en ik kan me echt indenken, dat de heer Max Croes ook graag had, dat hij dat wenst;dat zou inderdaad prachtig zijn. Alleen, Mijnheer de Voorzitter, laten we eerlijk zijn, we durven dat niet aan. Als wij zien dat in Nederland waar men beschikt over hele grote staten van deskundigen en ekonomen dat zelf daar de prognose helemaal niet uitkwam bij de werkelijkheid, dat het altijd weer anders liep dan geloof ik,dat wij ons hier op Aruba met alle goede wil en met alle respekt voor onze deskundigen ons daar moeilijk aan kunnen gaan wagen. M.a.w. ik erken, dat het prachtig zal wezen, indien wij dergelijke ekonomische prognose konden opstellen. Maar ik moet daarbij opmerken, dat mij dat een gewaagde poging lijkt waaraan wij ons op het ogenblik nog niet aan durven te wagen. Bovendien is het t.a.v. deze projekten, hoewel groot aan investering en voor onze Arubaanse ervaringen inderdaad zo groot dat men kan spreken van een historische mijlpaal in de ekonomische geschiedenis van Aruba, is het toch wel zo, dat men de resultaten daarvan wat betreft de werkgelegenheid en op de loon-markt toch wel enigszins kan overzien en voorzien. M.a.w., dat gaat toch niet zover, dat daar een grondige studie voor vereist is en dat er zelf een rapport voor nodig is. Ik wil daar even opwijzen, dat indien de heer Croes bij zijn betoog t.a.v. de ekonomische kant van de zaken eventueel ook gedacht heeft aan de inflatoire konsekwenties van de grote investeringen hier gedurende een korte termijn, dat daar wel de nodige aandacht aan is besteed geworden zowel door onze mensen hier als door de ekonomen in Nederland. Daarbij is gekonstateerd geworden, dat van al deze grote bedragen eigenlijk maar een heel klein deel wordt geinvesteerd in Aruba. En dat zijn dus de lonen en dan verder een kleine hoeveelheid materialen zoals eventueel zand en grind, steenslag. Het overgrote overdeel van de bedragen gaan naar het buitenland voor de betaling van de equipment, dus

dat valt erg mee, er wordt dus wel voor grote bedragen hier fabrieken opgezet, maar het is niet zo, dat deze grote bedragen hier worden geinvesteerd integenstelling dus met de bouw van dergelijke fabrieken in grotere maatschappijen in Amerika en in Nederland, waar dus veel wordt betrokken in de plaatselijke industrië en fabrieken, wordt op Aruba praktisch alles geimporteerd en de investeringen, die zijn - ik weet niet voor hoeveel percent - maar voor een groot bedrag in het buitenland en er is dus eigenlijk geen sprake van zo'n enorme investering, op deze markt alvast niet.
Dan heeft de heer Croes nog even opgemerkt, dat het toch maar grote bedragen zijn en indien men die omslaat per hoofd, hij heeft nog een bedrag genoemd, dat een flink bedrag was van F. 1.500,-- per persoon, dus dat deze investering een last vertegenwoordigt van F. 1.500,-- per persoon. Ik weet niet of men daarvan zal gaan schrikken, maar ik meen er goed aan te doen om er even op te wijzen, dat dat eigenlijk niet zo erg is als dat misschien klinkt, als men zich realiseert, dat van deze investering een groot bedrag bestemd is voor rendabele projekten, die dus zelf de lening en de rente terugbetalen. Deze investering drukt dus niet op de bevolking, deze leningen worden terugbetaald uit de opbrengst van de verkoop van elektriciteit en water. Dus dit bedrag van F. 1.500,-- per persoon is fictief, het geeft geen zuiver beeld, want dat bedrag is niet het bedrag, dat drukt op iedere persoon. De rendabele projekten betalen zich zelf, die worden niet door de belasting-betalers betaald en van het restant van de niet-rendabele projekten ook daarvan zal slechts een deel op onze bevolking drukken en dit zal, zoals ik reeds gezegd heb worden gebaseerd op onze financiële draagkracht, dat lijkt mij allerzins verantwoord en ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat ik hiermee kan volstaan.

<u>DE VOORZITTER:</u> De algemene beschouwingen worden gesloten. Thans gaan we over tot stemming. Naar aanleiding van het verzoek van het Bestuurscollege, vervat in de laatste alinea van de brief van 29 juli 1961, pagina 7, laatste alinea. Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer E.R. Finck vraagt hoofdelijke stemming.

<u>DE HEER J. GEERMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag mijn stem willen motiveren. Ik zou een beroep willen doen op de pers om deze vergadering, (niettegenstaande het feit zij dat altijd hebben gedaan)opdat er geen slechte indruk wordt gecreëerd, enige pikante opmerking hier gedaan niet op te nemen. Ik hoop, dat wij unaniem zullen zijn voor dit voorstel, dus laat ons deze pikante opmerking vanavond dan ook weglaten. Ik ben voor, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER C.A. EMAN:</u> Mijnheer de Voorzitter, mag ik even mijn stem ten overvloede motiveren? Nu, Mijnheer de Voorzitter, in het openbaar, al onze voorwaarden zijn aanvaard en het hier alleen maar een beginsel-goedkeuring van het voorstel van het Bestuurscollege betreft stemmen wij voor.

De voorstellen van het Bestuurscollege worden goedgekeurd en de gevraagde machtiging verleend met 19 stemmen vóór en geen stem tegen.

<u>Vóór stemden de leden:</u> A. Werleman, M. Henriquez, F. Hernandez, M. de Cuba, J.M. Leonardo, F.V. Lacle, O.S. Henriquez, A.I.W. Wijngaarde, J. Geerman, D. Flemming, I.S. de Cuba, D.G. Croes, M. Croes, L.V. Britten, E.R. Finck, F. Wernet, C.A. Eman, J. Ch. Lampe en L.A.I. Chance.

<u>DE VOORZITTER:</u> Mijne Heren, wij zijn thans aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik wil U thans nog van harte dankzeggen voor Uw aanwezigheid hier vanavond en ik sluit hierbij de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van

De Voorzitter,

De Sekretaris,